



Europos  
Komisija

[M. VASARA 2014 ▶ NR. 49]

# panorama

inforegio

## ▶ Partnerystčių kūrimas

Praktinis sanglaudos  
politikos įgyvendinimas

- ▶ ES solidarumo fondo reforma
- ▶ Pasaulio urbanistinis forumas
- ▶ ESI fondų parama pakrančių bendruomenėms
- ▶ Regionų komitetas švenčia 20-ąjį jubiliejų

Regioninės  
ir miestų  
politikos

▶ **REDAKCIJOS SKILTIS** ..... 3

Komisijos narys Johannes Hahn

▶ **INTERVIU**

**DANIJA IMASI PRAKTINIO PARTNERYSTĖS ĮGYVENDINIMO** ..... 4-7

Interviu su Preben Gregersen ir Marie Guldborg

▶ **LYGYBĖ MIESTE – PAGRINDINIS PASAULINĖS PLĖTROS VARIKLIS: PASAULIO URBANISTINIS FORUMAS** ..... 8-12

▶ **PARAMA PAKRANČIŲ BENDRUOMENĖMS** ..... 13-15

▶ **ŽEMĖLAPIAI** ..... 16-17

Regioninio verslumo matavimas

▶ **ES PLĖTRA: 10 AUGIMO METŲ** ..... 18-19

▶ **2014 M. EUROPOS DIENA VISOJE ES** ..... 20-23

▶ **2014 M. „REGIOSTARS“ APDOVANOJIMAI** ..... 24-25

▶ **REGIONŲ KOMITETAS DIRBA JAU 20 M.** ..... 26-29

▶ **SAVAIS ŽODŽIAIS** ..... 30-33

2014–2020 m. sanglaudos politikos suinteresuotųjų šalių požiūriai

▶ **EUROPOS STRUKTŪRINIŲ IR INVESTICINIŲ FONDŲ VALDYMO GERINIMAS** ..... 34-35

▶ **PROJEKTAI** ..... 36-39

Vengrijos, Slovėnijos ir Europos teritorinio bendradarbiavimo projektų pavyzdžiai

▶ **NAUJIENOS GLAUSTAI** ..... 40-42

▶ **ES SOLIDARUMO FONDO REFORMA** ..... 43-47

Bus modernizuota pagalba nelaimės atveju

▶ **DARBOTVARKĖ** ..... 48



▶ 4



▶ 8



▶ 20



▶ 24



▶ 43

Nuotraukos (puslapiai):

Viršelis: Nyhavnas (Naujasis uostas) Kopenhagoje (Danija)

© Igor Plotnikov, Shutterstock\*

3, 8, 10, 12, 19, 24-25, 26-27, 28, 35 psl.: © Europos Komisija

12 psl.: © Damien Decallatay

4-7 psl.: © Danijos verslo institucija, © Žemės ūkio ir žuvininkystės agentūra

13, 14, 15 psl.: Opalinis krantas © Jonas Zetterberg,

Švedija © Annette Westberg, Škotija © Erik Lindebo

19 psl.: Kipras © Europos Parlamento biuras Kipre/Europos Komisijos

atstovybė Kipre, Vengrija © „Eurodesk“ Vengrija/Idiko Fulop, Čekijos

Respublika © Europos Komisija

20-23 psl.: Prancūzija © Europos mėnuo Ovrėnje/Julien Mignot, Austrija

© Stadt Wien, Nyderlandai © Brabant regionas/UNAS projektas,

Vengrija © Ministro pirmininko kabinetas/www.futofoto.hu, Lietuva

© Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lenkija © Varmijos

Mozūrų vaivadijos maršalo kabinetas, Italija © Kampanijos regionas,

Kroatija © Kroatijos regioninės plėtros ir ES fondų ministerija, Čekijos

Respublika © Čekijos Respublikos vyriausybė

30-33 psl.: © Padedančios organizacijos

7, 34 psl.: © Shutterstock\*

36, 37, 38, 39 psl.: © SPACE-SI, © „PRISMA solutions“, © Istituto

Nazionale di Geofisica e Vulcanologia, Italija, © „Stratis“

43-47 psl.: Austrija © Austrijos ginkluotųjų pajėgų nuotrauka/KERMER,

Serbija © „Nema74“, Shutterstock\*, © „NesaCera7“, Shutterstock\*,

Italija © „Stockphoto“, Vokietija © Ulrich Willmunder, Shutterstock\*

Šis žurnalas išspausdintas anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis ant perdirbto popieriaus. Internetė jį galima skaityti 22 kalba adresu: [http://ec.europa.eu/regional\\_policy/information/panorama/index\\_lt.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_lt.cfm)

Šio leidinio turinys buvo baigtas rengti 2014 m. liepą.

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks kitas jos vardu veikiantis asmuo negali būti laikomas atsakingu nei už šio leidinio informacijos panaudojimą, nei už klaidas, kurių galėjo likti nepaisant kruopštaus ruošimo ir tikrinimo. Šis leidinys nebūtinai atspindi Europos Komisijos požiūrį ar nuomonę.

ISSN 1725-8227

© Europos Sąjunga, 2014 m.

Leidžiama atgaminti, jei nurodomas šaltinis.

Naudoti ir atgaminti medžiaga, kurios autorių teisės priklauso trečiajai šaliai, galima tik turint autorių teisių turėtojo leidimą.



# ▶ REDAKCIJOS SKILTIS

## Johannes Hahn

Europos Komisijos regioninės politikos atsakingasis asmuo

Prieš dešimtmetį Europos Sąjunga išsiplėtė nuo 15 iki 25 valstybių narių: buvo priimtos naujos narės iš Rytų Europos ir Viduržemio jūros regiono. Vykdamas tolesnę plėtrą, valstybių narių skaičius pasiekė 28.

Plėtra ES pavertė didžiausia pasaulyje bendrąja rinką. Tai paskatino prekybą tarp valstybių narių, lėmė naujų darbo vietų kūrimą, investicijas ir augimą. Plėtra dar labiau sustiprino Europos svorį pasaulyje. Būdamas ekonomine grupe, kurią sudaro 500 milijonų piliečių, ES yra pajėgi būti išgirsta visame pasaulyje. ES plėtra į rytus milijonams žmonių įtvirtino demokratiją, laisvę ir teisinę valstybę. Ji suteikė stabilumo ir po daugelio nenatūralios atskirties metų suvienijo Europą.

Sanglaudos politikos finansavimas kartu su bendrų valstybių narių finansavimu dabar Europoje sudaro labai didelę viešųjų investicijų dalį – daugiau kaip pusę viešųjų investicijų tokiose valstybėse narėse, kaip Bulgarija, Estija, Vengrija, Latvija, Lietuva, Malta, Lenkija ir Slovakija.

## Vykdomi strateginiai partnerystės susitarimai

Remiantis praeitų metų susitarimu dėl 2014-2020 m. sanglaudos politikos teisės aktų rinkinio, jau pasirašyti pirmieji partnerystės susitarimai su valstybėmis narėmis.

Partnerystės susitarimai yra gyvybiškai svarbios gairės ateinančių septynerių metų valstybių narių ir regionų strateginiam investavimui naudojant Europos struktūrinius ir investicinius (ESI) fondus. Susitarimai padeda sutelkti veiksmus į kelis pagrindinius politikos tikslus, kad ES ekonomika galėtų reikšmingą dalį investicijų nukreipti į prioritetines sritis, kaip antai moksliniai tyrimai ir inovacijos, MVĮ, IRT ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika.

Būtina nustatyti kokybiškas programas, ir per pastaruosius metus Komisija ir valstybės narės sąveikavo ir tęsė nuolatinį dialogą dėl tinkamų programų plėtros.

Pirmasis partnerystės susitarimas pasirašytas su Danija. Dabar, kai rašomas šis tekstas, susitarimai jau pasirašyti ir su Vokietija, Graikija, Lenkija, Kipru, trimis Baltijos valstybėmis – Lietuva, Latvija ir Estija, taip pat su Slovakija. Per ateinančius mėnesius bus pasirašyta dar daugiau susitarimų. Partnerystės susitarimo turinį lemia kiekvienos valstybės poreikiai, ir kartu jis atspindi platesnius Europos tikslus. Pavyzdžiui, Danija nusistatė strategines investavimo programas, kurios sustiprins inovacijas, Danijos MVĮ suteiks augimo modelius ir užtikrins Danijos lyderystę žaliajoje ekonomikoje. Plačiau apie šį požiūrį galite paskaityti 4 psl.

## Geras valdymas

Daugiau kaip 351 mlrd. eurų skyrus Europos regionų gaivinimui, šias lėšas būtina investuoti tinkamai ir saugiai. Naujieji reglamentai suteikia stipresnę teisinę pagrindą kovai su korupcija ir sukčiavimu bei pirmą kartą pateikia detalius reikalavimus rizika grįstų, veiksmingų ir proporcingų sukčiavimo prevencijos priemonių įgyvendinimui. Prieš suteikiant galimybę naudotis lėšomis ne mažiau svarbu skirti dėmesio aiškių tikslų nustatymui bei konkrečių sąlygų įgyvendinimui. Siekiant užtikrinti tinkamą ESI fondų naudojimą, nepaprastai svarbus yra aiškus politinis įsipareigojimas.

Galiausiai nederėtų pamiršti ES paramos, valstybėms narėms skiriamos stichinių nelaimių atveju. Šiame leidinyje daug dėmesio skiriame ES solidarumo fondo veiklai, padedančiai atsigaivinti po žemės drebėjimų, audrų ir potvynių, bei atkreipiame dėmesį į naujas reformas, kad pagalba būtų teikiama greičiau ir efektyviau.

# ▶ DANIJA IMASI PRAKTINIO PARTNERYSTĖS ĮGYVENDINIMO

Danija – pirmoji šalis, kurios ESI fondų partnerystės susitarimą Komisija patvirtino 2014 m. gegužės 5 d. Belaukiant veiksmų programų patvirtinimo, „Panorama“ pakalbino regioninės politikos direktorių Preben Gregeresen ir skyriaus vadovę Marie Guldborg.



  
DANISH BUSINESS AUTHORITY

**PREBEN GREGERSEN** yra Danijos vadovaujančiosios institucijos Europos regioninės plėtros fondui (ERPF) ir Europos socialinio fondo (ESF) Danijos verslo institucijoje vadovas.

Ministry of Food, Agriculture  
and Fisheries of Denmark  
The Danish AgriFish Agency



**MARIE GULDBORG** yra Danijos vadovaujančiosios institucijos Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) Danijos žemės ūkio ir žuvininkystės agentūroje vadovė.

▶ Kada Danija pradėjo ruošti savo partnerystės susitarimą? Kokio požiūrio laikėtės šio proceso pradžioje? Į kokius elementus buvo atsižvelgta labiausiai?

**PREBEN GREGERSEN** „Prieš 2012 m. vasaros atostogas surengėme nedidelę ministrų lygio darbo grupę. Joje dalyvavo finansų ministerija, užsienio reikalų ministerija, maisto, žemės ūkio ir žuvininkystės ministerija bei verslo ir augimo ministerija. Daugumai pagrindinių ministerijų šios grupės sudarymas buvo pirmasis žingsnis. Kelis kartus dalyvavau ruošiant naujas strategijas ir programas ir iš patirties žinau, kad, norint suspėti laiku, svarbu darbą pradėti anksti. Buvo gana nemažai manančių, kad pradėti darbus 2012 m. viduryje yra per anksti. Žinoma, tam yra svarių argumentų, susijusių su neaiškiais elementais: biudžetu, reglamentais, įgyvendinimo aktais ir t. t. Tačiau manau, kad šiandien visi dalyvaujantys partneriai yra patenkinti.“

„Kitas žingsnis buvo 10 svarbių ministerijų grupės, remiančios procesą, sudarymas. 2012 m. rugsėjį apie 100 dalyvių iš organizacijų, ministerijų, regionų, savivaldybių ir NVO pakvietėme dalyvauti įžanginiame renginyje, kuriame buvo pristatyti preliminarūs reglamentai, svarbiausi Danijos augimo iššūkiai, įvyko pirmosios diskusijos dėl strateginio požiūrio.“

▶ Kiek įtakos Danijos partnerystės susitarimui turėjo pagrindinių dalyvaujančių veikėjų partnerystė?

**MARIE GULDBORG** „Partnerystės sutartis neabejotinai yra ministerijų, regionų, verslo subjektų, akademinų subjektų ir NVO bendradarbiavimo rezultatas. Surengėme du didelius renginius, į kuriuos pakvietėme visus atitinkamus partnerius – vienas įvyko proceso pradžioje, kitas – pabaigoje. Tarp jų vykdėme dvišalius susitikimus su keliais partneriais, įskaitant verslo organizacijas, žaliųjų organizacijas, NVO, regionus ir savivaldybes.



▶ „INNOVAID“

Pradedančioji kompanija „Innovaid“ kuria ir gamina mokymo įrangą neįgaliems vaikams. MTIC – ERPF finansuojamas projektas, kurio specializacija yra verslo plėtra medicinos ir technikos srityje, padėjo įkūrėjui Martinui Hjortui pradėti verslą.



▶ „LITTLESMAARTHINGS“

ERPF projektas „LittleSmartThings“ Bornholme plėtoja automatiškai pilotuojamų oro transporto priemonių technologijas.

Aptarėme požiūrį ir bendrą strategiją dėl keturių fondų, taip pat diskutavome apie programų turinius, nes programos ir partnerystės susitarimas yra glaudžiai susiję. Taip pat organizavome praktinius seminarus ir renginius dėl veiksmų programų, juose, be kita ko, pristatydavome klausimus, susijusius su partnerystės susitarimu.“

▶ **Kaip įvertintumėte Komisijos tarnybų įnašą derybų su Jūsų šalimi metu?**

**PREBEN GREGERSEN** Manau, mūsų bendradarbiavimas su Komisija buvo labai vaisingas. Apibendrinus, 2012 m. Komisijos pateiktame pozicijos dokumente nebuvo nieko netikėto.

„Nuo 2012 m. nuolat vedėme neformalų dialogą su Danijos tarnybomis. Pasirodė, kad neformalus dialogas yra ypač

svarbu. Mes labai vertiname tai, ką pora saujelių paskirtųjų Komisijos kolegų padarė dėl mūsų – visais lygmenimis. Manau, kad neformalus dialogas ir neformalios diskusijos palengvino politinį procesą Danijoje ir leido priimti politinius sprendimus net ir neturint jokių patvirtintų reglamentų.“

„Tiek Komisija, tiek Danijos institucijos buvo suinteresuotos, kad partnerystės susitarimo ir veiksmų programų rengimo procesas būtų konstruktyvus ir vyktų palaiapsniui. Viena vertus, buvo svarbu sutelkti dėmesį ir tęsti politinį procesą Danijoje net neturint jokių patvirtintų reglamentų ir priimant tik projektines sprendimų versijas. Tam tikrais atžvilgiais buvome pirmieji iniciatoriai. Kita vertus, svarbu, kad Komisija žinotų, kad toks neformalus procesas lemia, jog pakeisti politinius mandatus bus gana sudėtinga, jei Komisija staiga – ir gana vėlai – pakeistų nuomonę. Tačiau apskritai kalbant, Komisija padėjo mums rasti tvirų sprendimų ir konstruktyvių kompromisų.“

## PARTNERYSTĖS SUSITARIMO IR VEIKSMŲ PROGRAMŲ PLĖTOJIMAS – BENDRAS DARBAS?

Abiems institucijoms partnerystės susitarimo ir veiksmų programų plėtojimas buvo kartotinis procesas, kai visi dokumentai buvo rengiami tuo pačiu metu. Dėl plačios apimties partnerystės proceso ir noro palaikyti tinkamą projektavimo proceso eigą, tik keliems mūsų darbuotojams buvo pavesta dirbti su konkrečiais partnerystės susitarimo ir veiksmų programų projektais, ir jie glaudžiai bendradarbiavo.

Partnerystės susitarimo projektu daugiausiai rūpinosi du žmonės – vienas iš Danijos žemės ūkio ir žuvininkystės agentūros, kitas – iš Danijos verslo institucijos. ESF ir ERPF vadovaujančioji institucija įsikūrusi Silkeborge, Jutlande, o Žemės ūkio ir žuvininkystės agentūra veikia Kopenhagoje, todėl per pastaruosius dvejus metus buvo išsiųsta daug elektroninių laiškų, o mobilieji telefonai nuolat buvo įkaite.

### ► Kaip sekėsi glaudžiai koordinuoti keturių fondų plėtrą? Kai pavyko pasiekti nuoseklų požiūrį?

**MARIE GULDBORG** „Žinoma, partnerystės susitarimas yra naujas darbo metodas. Mums reikėjo galvoti apie potencialias sąveikas ir ieškoti būdų sukurti nuoseklą strategiją, paremtą ankstesnio laikotarpio patirtimi. Dabar Žemės ūkio ir žuvininkystės agentūroje daug daugiau nusimanome apie Regioninį fondą ir Socialinį fondą. Žinau, kad ir kolegos Danijos verslo institucijoje taip pat daugiau žino apie Kaimo plėtros fondą ir Jūrų reikalų ir žuvininkystės fondą.“

„Manau, sėkmingai vykdėme procesą, paremtą 2007-2013 m. patirtimi. Jau šiuo periodu keturi mūsų fondai visai sėkmingai papildė vienas kitą. Tai pat svarbu, kad už keturis ESF fondus Danijoje yra atsakingos tik dvi ministerijos: Danijos žemės ūkio ir žuvininkystės agentūra yra atsakinga už EJRŽF ir EŽŪFKP, o Danijos verslo institucija yra atsakinga už ESF ir ERPF. Koordinuoti ir palaikyti glaudų dviejų ministerijų ryšį daug lengviau, nei, tarkime, trijų ar keturių.“

„Komisijos pozicijos dokumentas mums suteikė geras gaires, ir daugelį svarbiausių diskusijų buvome numatę iš anksto, tad partnerystės susitarimo proceso metu nepasitaikė jokių netikėtumų. Mano manymu, dėl pagrindinių augimo klausimų Danija laikosi bendro susitarimo visuose sektoriuose, o tai palengvino nuoseklios strategijos formavimą. Iš pat pradžių dėl nuoseklios strategijos daugiausiai buvo diskutuojama dešimties ministerijų grupėje, vėliau ji buvo pristatyta regionams, savivaldybėms ir kitoms partnerystės šalims.“



Buvo kilę diskusijų dėl keturių fondų ribų nustatymo – pavyzdžiui, dėl ūkininkų švietimo ir paramos inovatyviems ūkininkams, tačiau radome priimtinių sprendimų.

### ► Kaip sanglaudos politika turėtų prisidėti prie ekonominės Danijos plėtros?

**PREBEN GREGERSEN** „Dabar Danijos – taip pat ir Kopenhagos teritorijos – veiklos efektyvumas yra didesnis, lyginant su ekonominės krizės laikotarpiu prieš 5-6 metus. Tikime, kad esame kelyje, vedančiame iš finansinės krizės. Danijos vyriausybė paskelbė augimo planus dėl Danijos įmonėms svarbių klausimų, susijusių su tarptautiniu konkurencingumu. Sanglaudos politika papildomai paskatino ir užtikrino, kad į plėtrą būtų įtraukti visi regionai. Tačiau, žvelgiant iš Europos perspektyvos, iš ESF fondų daug pinigų mes negauname ir labai paskatinti augimo negalime.“

### ► Kokių Danijos rezultatų tikėtės pasibaigus septynerių metų laikotarpiui?

**MARIE GULDBORG** „Teminės koncentracijos principas atitinka Danijos vyriausybės prioritetus. Tai lems, kad mūsų programos bus sutelktos į mažesnę iniciatyvų skaičių nei ankstesniu laikotarpiu, o pasirinktos priemonės turės žymų poveikį ir bus ekonomiškai efektyvios. Tikimės, kad laikotarpio pabaigoje rezultatai tai atspindės.“



## ES PARAMA ESI FONDAMS DANIJOJE 2014-2020 M.

EŽŪFKP	629 mln. eurų
EJRŽF	208 mln. eurų
ESF	206 mln. eurų
ERPF	206 mln. eurų

„Be to, tikiuosi, kad bus paremtas žalesnis ir tvaresnis žemės ūkio sektorius, taip pat aplinkos atžvilgiu tvaresnis ir produktyvesnis žuvininkystės sektorius. Mano manymu, mūsų programose ir partnerystės susitarime esama daug galimybių, kurios galėtų palengvinti šią plėtrą.“

**PREBEN GREGERSEN** „Man patinka autentiški, vieta grįsti požiūriai ir autentiškos partnerystės. Tikiuosi, kad regioninio augimo forumai Danijoje finansavimo prioritetą skirs augimo ir darbo vietų kūrimo iniciatyvoms visuose Danijos regionuose, ir juose bus atsižvelgta į pažangiųjų specializacijų klausimus ir konkrečius iššūkius kai kuriuose regionuose, susidūrusiuose su struktūrinėmis problemomis. Danija augimo požiūriu laikėsi ir 2007-2013 m. periodu. Nuo 2007 m. daug ko išmokome ir turime daug duomenų, kuriuos galima panaudoti įvertinant ateinančio periodo rezultatus. Dirbame orientuodamiesi į rezultatus – tai darome jau keletą metų.“

### ▶ Ar bendravote su kitomis valstybėmis narėmis, kuriančiomis savo partnerystės susitarimų projektus?

**MARIE GULDBORG** „Nemažai šalių norėjo pamatyti mūsų partnerystės susitarimą, tačiau proceso metu su kitomis valstybėmis narėmis daug nebendravome. O susisiekę su jomis dažniausiai keitėmės informacija apie procesą ir bendradarbiavimą su Komisija.“

### ▶ Kokių pamokų gavote iš šio darbo ir ką dabar, turėdami praktinių žinių, darytumėte kitaip?

**MARIE GULDBORG** „Darbo progresui ir rezultatui daug reikšmės turėjo pastarųjų dvejų metų glaudus bendravimas ir neformalus dialogas su Komisijos darbo grupe. Pavyzdžiui, dvišaliams susitikimams su Komisija skyrėme daug laiko, tačiau jis nepaėjo veltui, nes diskusijos vyko rašymo proceso metu, o ne po formalaus partnerystės susitarimo pateikimo.“

„Dar viena išmokta pamoka – vykstant tokiam ilgam procesui svarbu planuoti, tačiau dar svarbiau – būti lanksčiam, nes partnerystės susitarimą ir programas rašėme belaukdami galutinių reglamentų, dokumentų turinio gairių ir sprendimų dėl ESI fondų biudžeto paskirstymo.“

**PREBEN GREGERSEN** „Kaip jau minėjau, mano patirtis rodo, kad programavimo procesą, įskaitant partnerystės procesą, pradėti reikia anksčiau, nei daugeliui atrodo. Žinoma, buvimas iniciatoriais turi savo kainą. Pastebėjau, kad neformalios derybos vertos derybų vardo lygiai tiek pat, kiek ir formaliosios. Ir duodi, ir pasiimi. Viliuosi, Komisija nepasieks per daug, kai vyks formali mūsų programų procedūra.“

„Šiandien džiaugiuosi, kad užsispyrėme pradėti 2012 m. Esu patenkintas, kad mums pakako drąsos plėtoti partnerystės susitarimą ir programas, vienu metu plėtojant ir reglamentas. Taip pat džiaugiuosi, kad mūsų dialogas su partneriais buvo atviras ir skaidrus. Tai lemia bendrą sutarimą dėl požiūrio, ir laikiu 2014-2020 m. programų įgyvendinimo.“

### ▶ DAUGIAU INFORMACIJOS

[www.regionalt.dk](http://www.regionalt.dk)  
<http://agrifish.dk>

# ▶ LYGYBĖ MIESTE

## PAGRINDINIS PASAULINĖS PLĖTROS VARIKLIS

**Komisijos nario J. Hahno vadovaujama Europos Komisijos delegacija dalyvavo Jungtinių Tautų žmonių gyvenviečių programos septintajame Pasaulio urbanistiniame forume, vykusiame 2014 m. balandžio 5-11 d. Medeljine. Šis milžiniškas renginys pritraukė 23000 dalyvių – įskaitant nacionalines, regionines ir vietos valdžios institucijas, nevyriausybinės organizacijas, bendruomenines organizacijas, specialistus, mokslinių tyrimų institutus ir ekonomines įstaigas, privatų sektorių, finansines plėtros institucijas, fondus, žiniasklaidą, Europos institucijas, Jungtinių Tautų organizacijas ir kitas tarptautines agentūras – iš skirtingų pasaulio kampelių jos susirinko nagrinėti lygybės kūrimo miestuose temas.**

Urbanizacija tampa vienu svarbiausių XXI amžiaus iššūkių. Per artimiausius dešimtmečius miestų populiacija padidės daugiau kaip milijardu gyventojų – daugiausiai besivystančiose šalyse. Dėl to atsiranda didžiulių iššūkių – miestų planuotojai turi išplėtoti tinkamas infrastruktūras ir sukurti tinkamus urbanizacijos modelius.

Siekdama padėti spręsti šiuos iššūkius skatinant pasaulinio masto keitimąsi patirtimis, Jungtinių Tautų žmonių gyvenviečių programa („UN-Habitat“) kas dvejus metus rengia Pasaulio urbanistinį forumą. Šiame pasauliniame susitikime dalyvauja miestų valdytojai ir suinteresuotieji subjektai. „UN-Habitat“ yra Jungtinių Tautų agentūra, kuriai pavesta skatinti socialiniu ir aplinkos apsaugos atžvilgiu tvarius miestus, kad šie taptų visiems tinkamu prieglobsčiu.

Septintajame Pasaulio urbanistiniame forume (WUF7), vykusiame Medeljine, daugiausiai dėmesio skirta kovai su nelygybe ir įtraukties skatinimui, nes tai pagrindiniai tvarios miestų plėtros veiksniai. Renginį pradėjo Kolumbijos Respublikos prezidentas Manuel Santos, „UN-Habitat“ vykdytysis direktorius ir Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus pavaduotojas Joan Clos, Medeljino meras Anibal Garcia ir Antiokijos departamento gubernatorius Sergio Fajardo.



### Miestai – prioritetas formuojant politiką

ES sanglaudos politika Forume buvo pristatyta kaip puikus veiksmingos viešosios miestų politikos pavyzdys.

Ministrų apvaliajam stalui diskutuojant apie nacionalinius veiksmus siekiant lygybės miestuose ir plėtroje, Komisijos narys J. Hahn pareiškė, kad „formuojant politiką miestai negali likti antrame plane, jie turi tapti išskirtiniu prioritetu“. Jis pabrėžė tris ES miestų politikos prioritetus – didinti mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumus; remti mažąsias ir vidutines įmones; investuoti į mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką, ir atkreipė dėmesį į stiprius ES sanglaudos politikos modelio tarptautinius interesus.

Miestų planavimas tampa vis svarbesnis Europos miestams, kuriuos vis labiau spaudžia augantis gyventojų skaičius. Čado finansų ministras Gata Ngoulou teigė, kad klimato kaita, gamtiniai pavojai ir karai išprovokuos masinės emigracijos srautus, ypač Europos link. Reikės sprendimų dėl tinkamų būstų, pagrindinių infrastruktūrų, miestų ir teritorinio planavimo, miestų ekologijos ir gerų miestų ryšių su kaimais, ypač per nepagrindinius miestus.





Joan Clos pabrėžė stiprių nacionalinių miestų darbotvarkių vaidmenį, o JAV apgyvendinimo ir miestų plėtros sekretorius Shaun Donovan kalbėjo apie tendencijas JAV, kuri šiuo metu susiduria su grįžimo į miestus procesu, smarkiai paremtu trečiuoju sektoriumi ir bendruomenės dalyvavimu.

Įgyvendinimą jau įsitraukė dauguma viešųjų institucijų. Anne Paugam, Prancūzijos plėtros agentūros (AFD) vyriausioji vykdančioji pareigūnė, paaiškino, kad 50% AFD biudžeto (kurį sudaro 3,5 mlrd. eurų) jau yra skiriama miestų plėtrai, ir pabrėžė ilgalaikio finansavimo svarbą bei bankų vaidmenį.

## Vietos bendruomenių įtraukimas ir miestų socialinės struktūros gerinimas

Anot specialios sesijos dėl naujos miestų darbotvarkės finansavimo diskusijos dalyvių (sesija pritraukė daugiau kaip 1000 žmonių auditoriją), sėkminga miestų politika įmanoma tik įtraukiant vietines bendruomenes ir stiprinant jų išteklius bei kompetencijas, stiprinant institucinius ir administracinius vietos valdžios institucijų gebėjimus bei siekiant teritorinio požiūrio metropolijos lygiu.

## ATVIRI RYTOJAUS MIESTAI – ĮTRAUKTIES IR BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO SKATINIMAS

Komisija surengė bendradarbiavimo renginį kartu su Tarptautiniu plėtros banku, kuris pateikė Europos (Malagos, Jorko, Rygos, Turino) ir Pietų Amerikos (San Paulo, Mar del Plata) miestų pavyzdžius. Šiuose pavyzdžiuose daugiausiai dėmesio buvo skirta pagrindiniams miestų iššūkiams – apgyvendinimui, aplinkai ir darbo vietų jaunimui kūrimui, buvo pateikta įžvalgų apie bendro kūrimo ir atvirų inovacijų požiūrius. Renginyje susitelkta ties veiksmingomis priemonėmis ir mintimis, kaip tuo geriau pasidalinti.

### RYGA, LATVIJA

Antrasis pagal dydį Šiaurės šalių ir didžiausias Baltijos šalių miestas yra daugiakultūris – jame gyvena 150 tautybių žmonės. Miestas, taikydamas dalyvavimo požiūrį, siekia įtraukti jaunus žmones į vietos politiką, susitelkiant į jaunimui svarbius klausimus, kurie daro įtaką, kuria bendruomenės vertė ir kuriuos inicijuoja jaunimas. Ryga siekia sukurti realistišką nacionalinę ir vietos politiką, paveikiančią jauną ir mišrią bendruomenę.

### TURINAS, ITALIJA

Turinas, vienas svarbiausių XX a. Europos pramonės miestų, per du pastaruosius dešimtmečius dramatiškai pasikeitė. Miestas tapo pajėgus sukurti skirtingus ekonomiką skatinančius veiksmus. Visuomenės iššūkiai, kaip antai jaunimo nedarbas, tarša ir didelės viešosios skolos, sprendžiami per Turino socialinės inovacijos programą. URBACT parėmė iniciatyvą, padedančią jaunimui vykdyti pokyčius ir plėtoti inovatyvius sprendimus kuriant geresnę ir tvaresnę bendruomenę.

### SAN PAULAS, BRAZILIJA

Daugiausiai – 11 mln. gyventojų – turintis San Paulas sukuria 12% viso šalies BVP. Nepaisant ekonominės galios ir inovatyvios ekonomikos, jame vis dėlto išlieka ryškių rajonų skirtumų – šalia gerai išplėtotų miesto sričių esama žymios atskirties ir skurdo.

Po 2013 m. įvykusių viešų „June Journeys“ demonstracijų, kurios atkreipė dėmesį į įvairias miesto problemas – nuo viešojo transporto iki socialinių būstų ir viešųjų erdvių, savivaldybė pradėjo vykdyti šiems iššūkiams spręsti skirtą Strateginį generalinį planą. Viename projekte dalyvaujant visai bendruomenei, įskaitant jaunimą, ir viešosioms institucijoms, kuriami jungtiniai švietimo centrai, informuojantys apie naujų viešųjų politikų plėtrą.



▶ 13-osios komunos lūšnų rajonas, viena skurdžiausių Medeljino sričių.

Tarpamerikinio plėtros banko prezidentas Luis Alberto Moreno pabrėžė socialinės struktūros svarbą sprendžiant esamą situaciją, kai žymi dalis 40% pasaulio miestų populiacijos gyvena skurdžiuose rajonuose, kuriuose aukštas nusikalstamumo lygis.

Forumo pranešėjai ypač pabrėžė svarbų klausimą dėl lygybės miestuose – ypač Nobelio ekonomikos premijos laureatas Joseph Stiglitz, atkreipęs dėmesį į skurstančius, kurie yra pagrindinės prastai suplanuotų miestų aukos, kenčiančios nuo transporto, tinkamų būstų ir viešųjų erdvių stokos. Jis pabrėžė, kad nelygė ir segregacija – tai klaidos, vedančios prie politinio šalies nestabilumo ir silpnos ekonomikos.

## Keitimasis geriausia praktika bendradarbiaujant

Anot Lotynų Amerikos CAF plėtros banko viceprezidento José Carrera, 70% savivaldybių neturi administracinių ir finansinių pajėgumų vykdyti reikalingus projektus.

Todėl Europos Komisija šiuo metu analizuoja bendradarbiavimo dėl miestų plėtros galimybes, ypač Lotynų Amerikoje, vykdydama URBELAC (Urbanistinių Europos, Lotynų Amerikos ir Karibų regiono miestų) programą.

## MEDELJINO DEKLARACIJA LYGYBĖ KAIP TVARIOS MIESTŲ PLĖTROS PAGRINDAS

### NAUJOJI MIESTŲ DARBOTVARKĖ

Septintojo Pasaulio urbanistinio forumo dalyviai pabrėžė poreikį skatinti naujas miestų darbotvarkes, galinčias įveikti tinkamos teisinės sistemos ir planavimo stoka, kuri veda prie nepaliaujamo miestų plėtimosi, intensyvaus energijos naudojimo (keliančio nerimą ir pavojų dėl įtakos klimato kaitai), įvairių nelygybės ir atskirties formų bei sunkina tinkamų darbo vietų gyventojams suteikimą. Ši darbotvarkė turėtų prisidėti prie į žmones orientuoto urbanizacijos modelio, paremto principu „Miestai gyvenimui“.

Naujamajai miestų darbotvarkai reikalingos naujosios technologijos, patikimi miestų duomenys ir integruoti, dalyvaujamojo planavimo požiūriai, kurie spręstų tiek esamus iššūkius, tiek ateityje atsirastuosius miestų poreikius.

Mes pripažįstame, kad esama daug urbanizacijos modelių, pritaikytų skirtingoms šalių ir miestų kultūrinėms, institucinėms ir socialinėms sąlygoms. Šiuo atveju naujoji miestų darbotvarkė turėtų:

- ▶ Skatinti vyriausybę plėtoti ir naudoti tokius metodus, kaip nacionaliniai miestų planai ir politikos, kurie dabartinę miestų plėtrą susietų su ateities poreikiais ir būtų tvirtai paremti lygybės, teisingumo ir žmogaus teisių principais.
- ▶ Didinti socialinę sanglaudą ir naikinti socialinę atskirtį, skatinant lygybę ir suteikiant galių visiems visuomenės segmentams, ypač moterims, jaunimui ir vietos gyventojams.
- ▶ Skatinti dalyvauti ir integruotis vietos valdžios institucijas, suteikiančias galios visiems gyventojams; pripažinti pagrindinius visų lygių valdžios institucijų indėlius, įskaitant regioninį, subregioninį ir savivaldybės lygius; stiprinti formalius koordinavimo mechanizmus; apibrėžti bendrą atsakomybę; visų lygių valdžios institucijoms suteikti reikiamus išteklius ir paskatas veiksmingai atlikti savo vaidmenį.
- ▶ Skatinti tvarią miestų plėtrą, paremtą miesto planavimu, skatinančiu jaunimo dalyvavimą, lyčių lygybę, proporcingą teritorinę plėtrą; didesnę atsparumą klimato kaitai ir stichinėms nelaimėms; lūšnynų modifikavimą ir prevenciją; būsto, pagrindinių paslaugų ir žemės ūkio struktūros saugumo suteikimą; prieigą prie saugaus, įperkamo, prienamą ir tvaraus transporto; prieigą prie visiems skirtų saugių viešųjų erdvių ir paslaugų.
- ▶ Skatinti aktyvų ir įsipareigojimąms grįstą privataus sektoriaus, pilietinės visuomenės (įskaitant paprastų žmonių bendruomenes) ir kitų šalių grupių dalyvavimą per partnerystes, kad būtų užtikrinta plataus pagrindo ekonominė ir socialinė plėtra, siekiant sumažinti skurdą ir sukurti visiems darbo vietas.

Ištrauka iš Medeljino deklaracijos

### ▶ VISAS TEKSTAS PATEIKIAMAS:

<http://worldurbanforum7.org/Media/Default/PDF/Medell%C3%ADn%20Declaration.pdf>



▶ Botero aikštė, Medeljinas.



▶ Diskutuoja Medeljino meras Anibal Gaviria (dešinėje) ir Johannes Hahn.

▶ Johannes Hahn lankosi Medeljino verslo ir inovacijų centre „Ruta N“.



„ Pasaulyje vyksta vis daugiau dialogų dėl sanglaudos politikos. Miestų plėtrai šiuose dialoguose tenka ypač daug dėmesio – tiek Lotynų Amerikoje, tiek Kinijoje. Europos miestai yra atviri verslo santykiams su likusiu pasauliu, ir esame tikri, kad didžiausios sėkmės jie pasieks užmezgę partnerystę su kitais. Todėl ES ir siekia laisvos prekybos visame pasaulyje. “

JOHANNES HAHN –  
UŽ REGIONINĘ POLITIKĄ ATSAKINGAS  
EUROPOS KOMISIJOS NARYS

# WUF7 KODĖL MEDELJINE?

►Medeljino Metrokabelis.

**WUF7 Medeljine surengtas neatsitiktinai. Pasaulje veikiausiai nerastume miesto, geriau parodančio miesto pokyčių potencialą.**

2013 m. *The Wall Street Journal* Medeljiną paskelbė inovatyviausiu pasaulio miestu. Tai tebuvo naujusias įvertinimas visoje tarptautinių apdovanojimų eilėje – įskaitant Harvardo universiteto prizą už miesto projektą ir 2013 m. Tvaraus miesto transporto apdovanojimą (kurį Medeljinas dalinasi su San Francisku). Tačiau dar visai neseniai, 1991 m., miestas irgi garsėjo visame pasaulyje – tik dėl netinkamų prižasčių. Tuomet jo žmogžudysčių rodikliai buvo aukščiausi pasaulyje (381 žmogžudystė 100 000 gyventojų), o su narkotikais susijusių gaujų smurtas buvo pasiekęs viršūnę. Tačiau, vykdydamos savo politiką, miesto institucijos per dvidešimt metų sugebėjo šį rodiklį sumažinti 10 kartų.

## Miesto smurto šaknys slypi nelygybėje

Miesto Šiuolaikinio meno galerijos ekspozicijų erdvės centre stovi milžiniška lenta. Joje pateikta Medeljino diagrama, vaizduojanti jau įveiktos ir dabartinės miesto kelionės strateginį naratyvą. Diagramoje, pavadintoje „Pilietinės laisvės istorija: kaip visuomenė išsprendė konfliktą, atkūrė miesto garbę, aktyvino bendrą jėgą ir atsikovojo savo miesto ateitį“, pabrėžiama, kad pirmutinis ir svarbiausias žingsnis yra politinis procesas. Įžanginis diagramos teiginys – „Miesto smurto šaknys slypi nelygybėje“.



Tai ištrauka iš URBACT tinklaraščiui skirto straipsnio, kurio autorius yra Eddy Adams, ES miestų mainų ir mokymosi programos URBACT patariamasis ekspertas.

►**SKAITYKITE VISĄ STRAIPSNĮ:**  
<http://www.blog.urbact.eu/2014/04/making-sense-of-medellin/>

## Investicijos į viešąjį transportą

Bene ryškiausias veržlios Medeljino transformacijos simbolis yra Metrokabelis. Iškilusi virš miesto horizonto, ši keltuvo sistema kasdien iš kalno šlaito kvartalų į miesto centrą perkelia 30 000 žmonių. Ši sistema dirbančių žmonių kasdienes keliones iš darbo į namus ir atgal vienu ypu sumažino nuo trijų valandų iki keturiasdešimties minučių. Galbūt dar svarbiau tai, kad sistema atvėrė bendruomenes, kurios dešimtmečius buvo izoliuotos, socialiai atskirtos ir kentėjo nuo nusikalstamumo ir smurto. Dabar Medeljinas turi geriausiai integruotą viešojo transporto sistemą Pietų Amerikoje: prie greito, švaraus ir veiksmingo metro tinklo prisijungė Metrokabelis ir dujomis varomi autobusai.

Miesto pietuose kitokių transporto rūšių intervencija paveikė 13-ąją komuną, praeityje buvusią vienu pavojingiausių Medeljino rajonų. Ten prie staus šlaito prigludusiam kvartalui kelią į likusį miestą atvėrė eilė elektrinių eskalatorių. Taip buvo nutraukta izoliacija – viena prižasčių, kodėl rajonas praeityje buvo virtęs nevietinių nelankoma teritorija.

### ►DAUGIAU INFORMACIJOS

Septintasis „UN Habitat“ Pasaulio urbanistinis forumas:  
<http://wuf7.unhabitat.org/>  
URBELAC:  
[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/cooperate/international/urbelac\\_en.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/urbelac_en.cfm)

► Ūkyje auginamos midijos, Opalinis krantas.

# ► PARAMA PAKRANČIŲ BENDRUOMENĖMS VISUOSE EUROPOS REGIONUOSE

Šiame „Panoramos“ leidime daugiausia dėmesio skiriama Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF) – vienam iš penkių Europos struktūrinių ir investicinių (ESI) fondų (kiti – Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), Europos socialinis fondas (ESF), Sanglaudos fondas (SF) ir Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)). ESI fondai yra pagrindinės 2014–2020 m. laikotarpio finansavimo programos, skirtos remti augimą ir darbo vietų kūrimą visoje ES.

Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF) yra ES priemonė, skirta remti naują bendrąją žuvininkystės politiką (BŽP), kuria 2014–2020 m. siekiama gerinti Europos jūrų ir pakrančių socialinį, ekonominį ir aplinkos tvarumą, remiant vietos projektus, įmones ir bendruomenes.

EJRŽF yra vienas iš penkių Europos struktūrinių ir investicinių fondų, kurie papildo vienas kitą ir siekia prioritetu iškelti augimą ir darbo vietų kūrimu grįstą Europos atsigavimą. Naujojo programavimo laikotarpio tikslas yra pasiekti

## KAS YRA „MĖLYNASIS AUGIMAS“?

Europos vandenynai, jūros ir pakrantės pasižymi geru inovacijų ir augimo potencialu. „Mėlynasis augimas“ yra ES strategija, remianti tvarų jūrų sektorių augimą ir prisidedanti prie strategijos „Europa 2020“. „Mėlynasis augimas“ apima maždaug 5,4 mln. darbų ES ir sukuria beveik 500 mlrd. bendrosios pridėtinės vertės per metus, tačiau įmanomas ir dar didesnis augimas.

### ► DAUGIAU INFORMACIJOS

[http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue\\_growth/index\\_lt.htm](http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth/index_lt.htm)



▶Doke prisišvartavę laivai, Smogenas, Bohuslanas, Švedija.

## KAS GAUS NAUDOS IŠ EJRŽF IR KOKIU BŪDU?

- ▶Nuo žvejybos priklausomos Europos pakrančių ir toliau nuo jūros esančios bendruomenės gaus naudos iš naujų darbo vietų kūrimo ir augimo galimybių žuvininkystės įmonėse, akvakultūroje ir kituose jūrų ekonomikos sektoriuose. Tai teigiama paveiks vietos augimą ir plėtrą.
- ▶Europos žuvininkystės sektorius gaus paramą, kad lengviau įgyvendintų reformą ir sumažintų inovacijų spragą.
- ▶Prieigą prie fondų gaus Europos akvakultūros sektorius, skatinantis žaliajį augimą, inovacijas ir konkurencumą.
- ▶Europos perdirbimo pramonė gaus naudos iš stabilaus laukinės ir užaugintos produkcijos tiekimo.
- ▶Europos vartotojai gaus prieigą prie sveikų žuvininkystės ir ūkių produktų, pasižyminčių aukšta maistine verte.
- ▶Mokslininkai ir tyrėjai, dirbantys žuvininkystės valdymo, jūrų aplinkosaugos, klimato kaitos, pakrančių apsaugos, valdymo, socialinių mokslų, jūrų ekonomikos ir kt. srityse.
- ▶Įmonės, dalyvaujančios pakrančių ar atviros jūros ekonominėje veikloje, ir paslaugas joms teikiančios įmonės.
- ▶Valdžios institucijos, atsakingos už įvairius jūrų reikalų aspektus, kaip antai aplinkos apsauga, priežiūra ar teritorijų planavimas.

maksimalią fondų sąveiką, taip pagerinant koordinavimą, efektyvumą ir išvengiant dvigubo finansavimo. 6,4 mlrd. eurų biudžetas bus sutelktas į darbo vietų kūrimą, pakrančių regionų vietos ekonomikų įvairinimą ir žuvininkystės pelno bei tvarumo stiprinimą.

Nors EJRŽF tikslai platūs, jis turi šešis atraminius punktus:

- ▶ **Tvari žuvininkystė**, užtikrinanti pusiausvyrą tarp žvejybos pajėgumų ir galimų išteklių, tampanti selektyvesne ir stabdanti per neapsižiūrėjimą sugautų žuvų švaistymą.
- ▶ **Tvarus žemės ūkis** prisidės prie sektorių augimo ir konkurencingumo didinimo, vadovaujantis konkrečiomis ekologiškų gamybos ir griežtos kokybės metodų, sveikatos ir saugumo reglamentų taisyklėmis – taigi aprūpins Europą kokybiškais, patikimais ir maistingais produktais.
- ▶ **BŽP įgyvendinimas** gerinant duomenų surinkimą, mokslines žinias ir stebėseną, kontrolę ir priverstinį žuvininkystės teisės aktų vykdymą.
- ▶ **Pagalba pakrančių bendruomenėms**, kurios priklauso nuo žuvininkystės, įvairinant jų ekonomiką ir įtraukiant tokią jūrų veiklą, kaip turizmas, taip pat padedant joms padidinti savo žuvininkystės veiklų vertę.

▶ Žuvininkystės ir akvakultūros sektorių **rinkos ir vykdymo** pagerinimas.

▶ **Parama „mėlynajam augimui“ iš jūrų**, gerinant jūrų srities žinias, geresnį veiklos jūroje planavimą, kiekvieno jūrų baseino valdymą pagal jo poreikius ir skatinant bendradarbiavimą dėl jūrų priežiūros.

Pripažindamas smulkaus verslo svarbą Europos ekonomikai, EJRŽF daugiausiai dėmesio skiria remti mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ) ir ypač nedideles pakrančių flotiles, kurios sudaro didelę sektoriaus dalį ir turi potencialo keisti aptarnaujamas vietas bendruomenės. Bus galima parama rinkos ir verslo strategijoms, taip pat mokymai nedarbingam jaunimui ir žvejų sutuoktiniams, siekiant padėti jiems atlikti svarbesnį vaidmenį vietiniame, dažnai šeimos valdomame, versle.

Jauni žvejai (iki 40 m.), sukaupę penkerių metų patirtį šioje pramonėje, galės gauti pagalbą nusipirkti laivą. Šiomis priemonėmis siekiama socialinės sanglaudos Europos pakrantėse, taip pat suteikti vietas bendruomenėms daugiau savarankiškumo užsiimant vietos žuvininkyste.



▶ Žuvų perdirbimo gamykla, Škotija.

EUROPOS ŽUVININKYSTĖS FONDO (EŽF) PAVYZDŽIAI

## 2007-2013 M. MALTOS EŽF VEIKSMŲ PROGRAMA 3-IOJI AŠIS: DIDMENINIO ŽUVIES TURGAUS (PIRMINIŲ PARDAVIMŲ) STATYBA

Istorinį žuvies turgaus pastatą pakeitė nauja infrastruktūra. Šioje Valetos dalyje dominuoja turizmas, ir dabar čia bus statomas naujas viešbutis. Naujasis didmeninis turgus įkurtas nebenaudojamame jūros vandens gėlinimo pastate pramoninėje zonoje greta centrinės skerdyklos. Naujoji infrastruktūra bus efektyvesnė, lengviau prižiūrima, taigi ir higieniškesnė. Ji duos naudos operatoriams ir vartotojams, taip pat suteiks galimybių bendram darbui, kaip antai bendras nutekamojo vandens sistemų naudojimas. Be to, naujojoje vietoje yra tiesioginė prieiga iškrauti žvejybos laivus, kaip buvo galima daryti senajame turguje.

- ▶ **STATYBA:** Nuo 2012 m. lapkričio iki 2013 m. pabaigos
- ▶ **IŠ VISO INVESTUOTA:** 3 716 240 EUR
- ▶ **EŽF INDĒLIS:** 2 201 908 EUR

Tačiau norint, kad būsimoji ir po jos ateisiančios žvejų kartos klestėtų ilgalaikėje perspektyvoje, gyvybiškai svarbu sustabdyti švaisčią praktiką išmesti žuvis į jūrą. Neįveikus šios problemos, mūsų žuvų ištekliams ji gali būti pragaištinga. Todėl palaipsniui bus atsisakoma laimikio išmetimo į jūrą, ir žvejai privalės į krantą ištraukti visus savo laimikius. Kad tai palengvintų, EJRŽF skirs paramą laimikio ištraukimui į krantą, laikymui, apdorojimui ir komercinimui. Tai suteiks papildomos naudos ir padės vietos žvejų bendruomenėms įvairinti savo ekonomiką. Fondai taip pat skirti ir žvejų dalyvavimui nedidelę įtaką aplinkai darančios žvejybos įrangos bandymuose. Ši įranga padės jiems užtikrinti, kad pagaus būtent tai, ką nori.

Galiausiai EJRŽF plėtos teigiamą patirtį, gautą iš Europos žuvininkystės fondo 4-osios ašies – bendruomenių valdomos vietos plėtros. Per inovatyvius ir integruotus požiūrius ESI fondai pasiūlys platų galimybių spektrą vietos veikėjams, kad šie pritaikytų principą „iš apačios į viršų“ vietos iššūkiams pakrančių bendruomenėse, ypač skatinant ryšius tarp miestų, kaimų ir žuvininkystės teritorijų. Sėkmingai įgyvendinta bendruomenės inicijuota plėtra gali padėti remti naujas rinkas ir

produktus, skatinti darbo vietų kūrimą žuvininkystės srityse ir sustiprinti žuvininkystės bendruomenių vaidmenį vietos plėtroje.

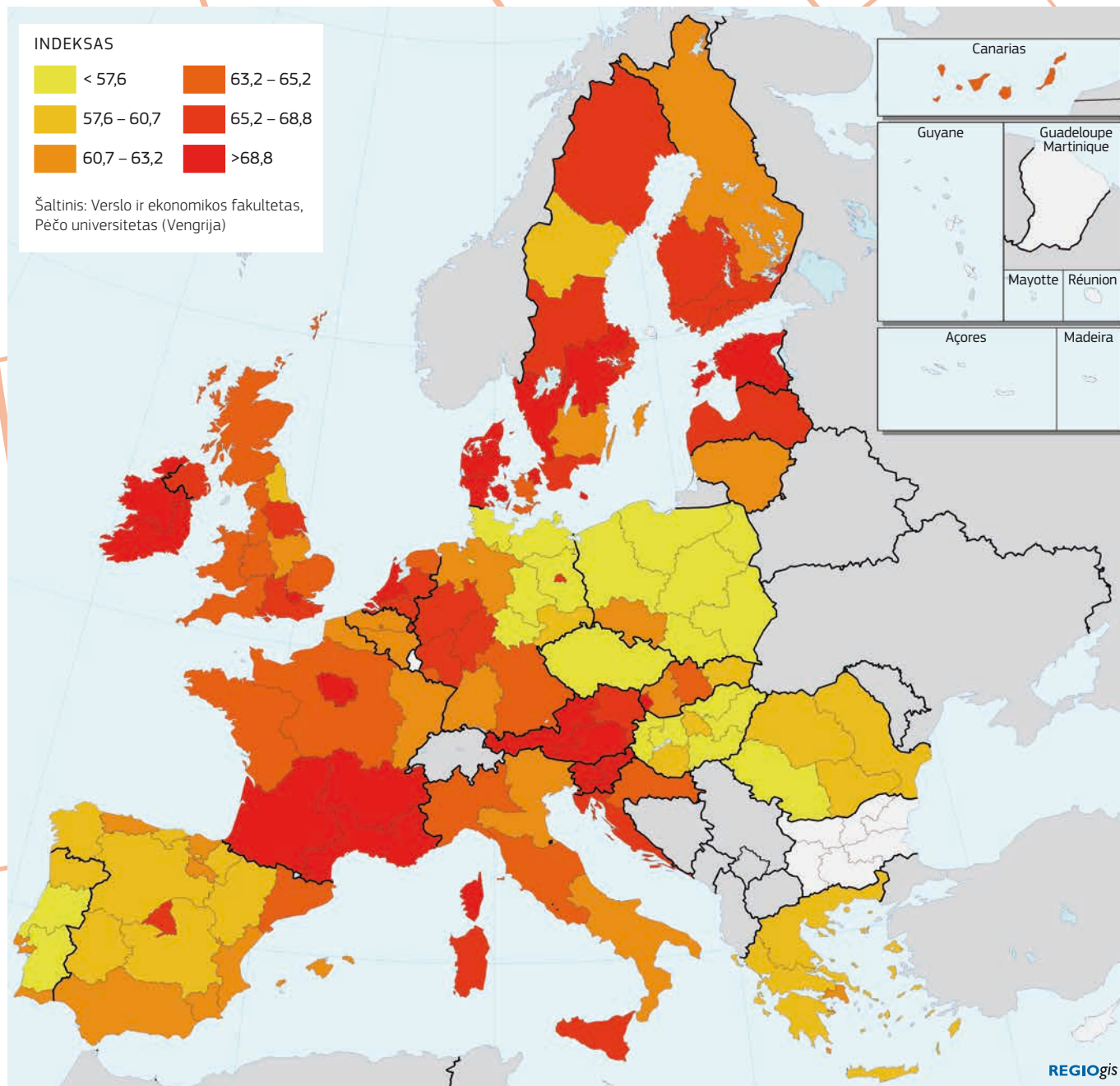
Būtent to ir siekia EJRŽF – sukurti sąlygas vietos įmonėms ir bendruomenėms atverti duris į tvarų ir integracinį augimą, kurio Europai reikia ir kurį ES pasiryžusi paversti tikrove iki 2020 m. EJRŽF nenurodinės, kaip privalo būti išleistas kiekvienas centas. Ji siekia vietos bendruomenei ir išmanantiejiems savo amatą ir pramonę žmonėms leisti dirbti kuriant šviesią, ekologišką ir tvarią Europos žuvininkystės ateitį.

### ▶ DAUGIAU INFORMACIJOS

[http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index\\_lt.htm](http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index_lt.htm)

►REDI – REGIONINIO VERSLUMO MATAVIMAS

# ►REGIONINIS VERSLUMO IR PLĖTROS INDEKSAS INDIVIDUALUS 2013 M. REZULTATAS



**Naująjį regioninio verslumo ir plėtros indeksą (REDI) išplėtojo pastarojo meto projektas, finansuotas Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato.**

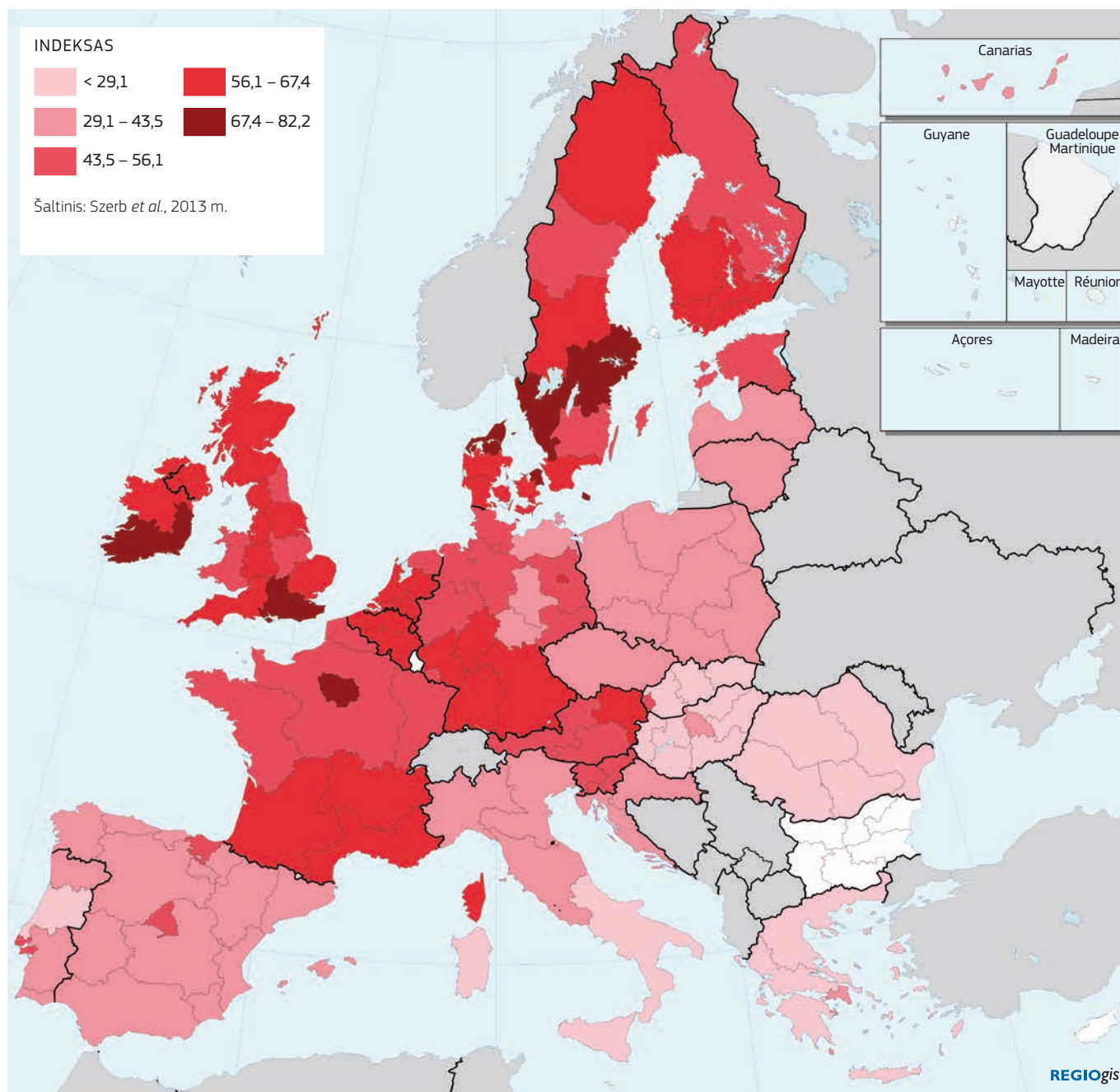
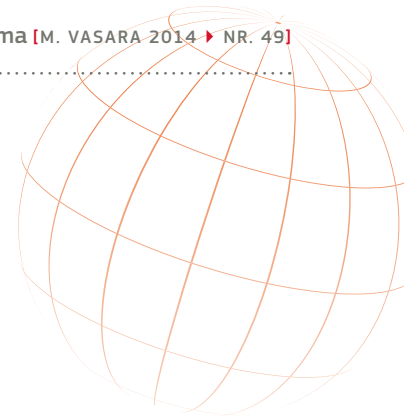
Skaičiuojant indeksą atsižvelgiama į individualų požiūrį ir savybes bei regioninį kontekstą, ir, atitinkamai, ne vien į tai, ar žmonės nori pradėti verslą, bet ir į sąlygas tai padaryti

atitinkamame regione. Indeksas apima verslo požiūrius, gebėjimus ir siekius.

Regionų įvertinimas gerokai svyruoja. Aukščiausią indeksą turintis regionas (Hovedstadenas Danijoje) žemiausią indeksą turintį (Macroregionea doi Rumunijoje) regioną lenkia daugiau kaip keturis kartus. Į geriausiai vertinamų regionų dešimtuką



# ► REGIONINIS VERSLUMO IR PLĖTROS INDEKSAS BENDRAS 2013 M. INDEKSAS



► įeina keturi Švedijos regionai, po du Danijos ir JK regionus ir po vieną Prancūzijos ir Airijos regioną.

Verslo individualių veiksnių analizė rodo šiek tiek kitokius duomenis nei bendras indeksas. Vis dėlto į aukščiausią individualių indeksą turinčių regionų dešimtuką patenka penki regionai iš bendro indekso dešimtuko (pavyzdžiui, Londonas (JK),

Hovendstadenas (Danija) ir Il de Fransas (Prancūzija)), tačiau jame yra ir du Slovėnijos bei du Airijos regionai. Kitaip nei pagal bendrą indeksą, į žemiausių individualių indeksų regionų dešimtuką patenka trys Vokietijos ir keturi Lenkijos regionai.

# ▶ ES PLĖTRA: 10 AUGIMO METŲ

**2014 m. gegužės 1 d. paminėtas dešimtas didžiausias ES plėtros jubiliejus – tuo metu prisijungė 10 naujų valstybių narių, daugelis jų iš Centrinės ir Rytų Europos. Po dešimties metų Europa yra stipresnė, turtingesnė ir saugesnė – politiškai, ekonomiškai ir kultūriškai.**

Prieš dešimt metų Europos Sąjunga išaugo prisijungus Centrinės ir Rytų Europos šalims – Čekijos Respublikai, Estijai, Vengrijai, Latvijai, Lietuvai, Lenkijai, Slovakijai ir Slovėnijai bei Viduržemio jūros regiono šalims – Maltai ir Kiprui.

Plėtra ES pavertė didžiausia pasaulyje bendrąja rinką. Aktyvesnė prekyba tarp valstybių narių lemia naujų darbo vietų kūrimą, investicijas ir augimą. Plėtra dar labiau padidino Europos svorį pasaulyje. Būdama ekonomine grupe, kurią sudaro 500 milijonų piliečių, ES yra pajėgi būti išgirsta visame pasaulyje.

„Būdami vieningi esame daug svarbesni pasauliui; būdami vieningi daug sėkmingiau galime ne tik ginti savo interesus, bet ir populiarinti savo vertybes“, – apie šią istorinę sukąktį kalbėjo Komisijos pirmininkas José Manuel Barroso.

Už plėtrą atsakingas Komisijos narys Štefan Füle sakė: „10 naujų valstybių narių priėmimas 2004 m. gegužės 1 d. suteikė mums bendro stabilumo, saugumo ir klestėjimo. Jis suvienijo Europą po daugelio nenatūralios atskirties metų šaltojo karo laikotarpiu.“

ES plėtra į rytus įtvirtino demokratiją, laisvę ir teisinę valstybę milijonams žmonių, anksčiau gyvenusių už geležinės uždangos. Prisijungimas prie Europos Sąjungos milijonams žmonių buvo vilties ir geresnės ateities simbolis.

## Stabilumas ir vieningumas

Prieš 10 metų ES nuo 15 valstybių narių išsiplėtė iki 25, ir tai suteikė stabilumo iš naujo suvienytai Europai. Du vėlesni plėtros etapai valstybių narių skaičių padidino iki 28 – 2007 m. prisijungė Bulgarija ir Rumunija, o 2013 m. – Kroatija.

Šiandien plėtros politika toliau skatina pertvarkymą ir remia stabilumą Pietryčių Europos šalyse, siekiančiose prisijungti prie ES. ES įtaka padeda joms įgyvendinti demokratines ir ekonomines reformas, stiprinti teisinę valstybę ir kurti ryšius su kaimynais, įveikiant praeities palikimą.

## Auganti prekyba su naujosiomis valstybėmis narėmis

Plėtra padidino vidaus rinką. Ji dar labiau atvėrė prekybą ir finansinius srautus, suteikdama galimybių ES ir prisijungusių šalių įmonėms. Prekyba tarp senų ir naujų valstybių narių išaugo beveik tris kartus.

BVP Centrinėje ir Rytų Europoje 1994–2008 m. laikotarpiu kasmet vidutiniškai paaugdavo po 4%. Nustatyta, kad pats prisijungimo procesas lėmė beveik pusę šio augimo, t. y. po 1,75% per metus 2000–2008 m. laikotarpiu.

## Naujų darbo vietų kūrimas

Ekonominė dinamika šiose valstybėse sukūrė tris milijonus naujų darbo vietų vos per šešerius metus, nuo 2002 iki 2008 metų. Augimas prisijungusiose valstybėse prisidėjo prie augimo „senosiose“ valstybėse narėse, nes išaugo jų produktų paklausa ir investavimo galimybės. Jis pridėjo 0,5% prie ES-15 valstybių kaupiamojo augimo<sup>(1)</sup> 2000–2008 m. laikotarpiu.

Didesnė bendra rinką tapo patrauklesnė investuotojams, todėl tiesioginės užsienio investicijos (TUI) iš likusios pasaulio į ES nuo naujų narių prisijungimo išaugo dvigubai, kaip ir BVP (nuo 15,2% 2004 m. iki 30,5% 2012 m.). Išaugusi ES pritraukia 20% viso pasaulio TUI.

ES-15 TUI srautas į ES-12<sup>(2)</sup> 2012 m. pasiekė 564 mlrd. eurų, t. y. nuo 2007 m. pakilo 357%.

(1) ES-15: 15 ES valstybių narių iki 2004 m. plėtros.

(2) ES-12: ES valstybės narės, prisijungusios 2004 ir 2007 m. plėtros metu.



▶ ES plėtros dešimtojo jubiliejaus paminėjimo renginiai vyko visoje Europoje, įskaitant ir Kiprą (nuotrauka viršuje), Čekijos Respubliką (viršuje dešinėje) ir Vengriją (apačioje dešinėje).



## PLĒTRA FAKTAI IR SKAIČIAI

### EKONOMINĖ ĮTAKA NUO 2004 M.

- ▶ Ekonominė dinamika tuometinėse „naujose“ ES valstybėse sukūrė tris milijonus naujų darbo vietų vos per šešerius metus, nuo 2002 iki 2008 metų.
- ▶ Vokietijos eksportas į 12 valstybių, prisijungusių nuo 2004 m., išaugo beveik dvigubai (nuo 2004 m.)
- ▶ JK eksportas išaugo maždaug 50%.
- ▶ Nyderlandams plėtra davė maždaug 11 mlrd. eurų papildomų pajamų.
- ▶ Dėl plėtros Austrijos BVP išaugo 0,4%.

### PASAULINĖ ĮTAKA

- ES populiacija sudaro 7% pasaulio populiacijos (2012 m. duomenimis), o jos BVP sudaro 23% viso pasaulio BVP.
- ▶ ES patenka į geriausiai veikiančių pasaulio ekonomikų penketuką.
  - ▶ Ji yra stambiausia pasaulinės prekybos dalyvė.
  - ▶ ES yra didžiausias tiesioginių užsienio investicijų šaltinis ir objektas.

## Sanglaudos politikos investicijos

Sanglaudos politikos finansavimas kartu su bendru valstybių narių finansavimu dabar Europoje sudaro labai didelę viešųjų investicijų dalį – daugiau kaip pusę 2010–2012 m. viešųjų investicijų tokiose valstybėse narėse kaip Slovakija (92%), Vengrija (88%), Bulgarija (81%), Lietuva (79%), Estija (70%), Malta (63%), Latvija (60%) ir Lenkija (54%).

## Nauda visai ES

Didesnė Europa yra stipresnė Europa. 2012 m. ES BVP sudarė 23% pasaulio BVP ir siekė 13 trilijonų eurų. Prisijungimas davė naudos tiek į ES įstojusioms šalims, tiek esamoms valstybėms narėms. Plečiantis ES, plečiasi ir galimybės kompanijoms, finansiniams investuotojams, vartotojams, turistams, studentams ir nuosavybės savininkams.

Plėtros procesas pagerino žmonių gyvenimo kokybę per integraciją ir bendradarbiavimą tokiose srityse, kaip energetika, transportas, teisė, migracija, maisto sauga, aplinkos apsauga ir klimato kaita. Plėtra padėjo užtikrinti, kad aukšti pačios ES standartai būtų taikomi ir už ES ribų, taip sumažinant riziką, kad mūsų piliečius paveiks, pavyzdžiui, importuojama tarša.

Išsiplėtusi Europa kai kuriais atžvilgiais tapo saugesnė vieta. Prisijungimo proceso metu ES remia demokratiją ir pagrindines laisves, stiprina teisinę valstybę, prisijungti norinčiose šalyse mažindama tarpvalstybinio nusikalstamumo įtaką. Dabartinė plėtros politika stiprina taiką ir stabilumą Pietryčių Europos šalyse, skatina atsigavimą ir susitaikymą po XX a. dešimtojo dešimtmečio karų.

Išplėsta ES turi daugiau įtakos daugiapoliame pasaulyje. Išplėsta Europos Sąjunga turi didesnę minkštąją galią, kurios reikia formuojant mus supantį pasaulį. Ji padeda projektuoti mūsų vertybes ir interesus už ES ribų.

### ▶ DAUGIAU INFORMACIJOS

[http://europa.eu/rapid/press-release\\_MEMO-14-325\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-325_en.htm)

# ▶ 2014 M. EUROPOS DIENA VISOJE ES

**Kasmet gegužės 9 d. Europa švenčia Europos dieną – Šumano deklaracijos jubiliejų. Šumano deklaracija – tai kalba, kurią 1950 m. pasakė Robert Schuman, tuometinis Prancūzijos užsienio reikalų ministras.**

**Ši kalba paskatino sukurti tai, kas galiausiai virto ES. Šiais metais pažymėjome ir 10-ąją ES rytų plėtros sukaktį.**

## PRANCŪZIJA / Overnė

Overnė šventė visą „Europos mėnesį“ – nuo gegužės 9 d. iki birželio 9 d. įvyko daugiau kaip 50 renginių. Visų bendradarbiaujant su 20 partnerių surengtų koncertų, konferencijų, žaidimų ir konkursų tikslas buvo vienas: padėti žmonėms atrasti Europą. Šių metų renginiuose daugiausia dėmesio buvo skirta žaidimams ir konkursams. Viktorina „*Joue l'Europe en Auvergne*“ („Žaiskite Europą Overnėje“) kvietė viso regiono studentus teisingai atsakyti į klausimus apie Europą. Gegužės 9 d. prasidėjęs asmenikių konkursas buvo vykdomas „Twitter“ paskyroje @mdeauvergne su grotažyme #mde2014, ir žmonės socialiniame tinkle „Facebook“ galėjo laimėti bilietus į „Europavox“ festivalio koncertą.

▶ **Daugiau informacijos:**  
[www.europe-en-auvergne.eu](http://www.europe-en-auvergne.eu)



## ▶ AUSTRIJA / Viena

Europos dienos išvakarėse Vienos miesto rotušėje įvyko renginys „Viena Europai – Europa Vienai“. Meras Michael Häupl pasveikino už regioninę politiką atsakingą Komisijos narį Johannes Hahn ir buvusią Europos Parlamento narę Mercedes Echerer. Meras pabrėžė, jog ES šerdis yra taika, ekonominis klestėjimas ir socialinė pusiausvyra. Jo teigimu, „Stiprūs miestai yra vienintelis būdas užtikrinti Europos stiprybę“. Komisijos nario J. Hahno kalboje daugiausiai dėmesio skirta Vienos, kaip ypatingos regioninės svarbos Dunojaus regiono miestui, vaidmeniui ir atsakomybei.



### ▶ NYDERLANDAI / Brabantas

Kelerius pastaruosius metus Europos dieną Nyderlandai švenčia surengdami „Europa Kijkdagen“ („Europos atvirų durų dienas“), kuriose visuomenei parodoma Europos svarba mūsų regionams. Tris dienas ES finansuojami projektai organizuoja atvirų durų renginius, kuriuose žmonės patys gali patirti, ką keičia Europa – pavyzdžiui, „Unas“ projektas Bredoje.

▶Daugiau informacijos:  
[www.europaomdehoek.nl](http://www.europaomdehoek.nl)



### ▼ VENGRIJA / Budapeštas

2014 m. gegužės<sup>11</sup>d. Budapešto centre minint 10-ąsias Vengrijos prisijungimo prie ES metines ir Europos dieną, ministro pirmininko kabinetas ir Europos Komisijos atstovybė surengė 10 km lenktynes aplankant 10 simbolių projektų, kuriuos bendrai finansuoja ES. Bėgime dalyvavo daugiau kaip 2 000 žmonių. Jie bėgo pro įspūdingas projektų rengimo vietas, kaip antai Ferenc Listo muzikos akademija, Lukács ir Rudas SPA pirtys ir turgaus pilis. Apdovanojimo ceremonija surengta Elžbietos aikštėje Budapešto širdyje, kur vyko Europos dienos festivalis. Ministro pirmininko kabineto surengta ES bendrai finansuojamų projektų parodoje buvo pristatytas ir neseniai publikuotas leidinys apie daugiau kaip 100 Vengrijoje nuo 2007 iki 2013 m. įvykdytų projektų.

▶Daugiau informacijos:  
<http://bbu.hu/eu10/>

## LIETUVA / vilnius

Vienoje centrinių sostinės Vilniaus aikščių buvo surengta didelė gatvės paroda, pristatanti iliustruotą Lietuvos žemėlapi, kuriame dėmesys skirtas šalies transporto sektoriui. Įvairaus amžiaus lankytojai buvo kviečiami į teminę palapinę, kurioje teikta informacija apie ES finansuojamus transporto infrastruktūros projektus. Visą dieną lankytojai buvo kviečiami spręsti teminius kryžiažodžius ir patikrinti savo žinias interaktyviose viktorinose. Renginys, kurį organizavo Lietuvos susisiekimo ministerija, buvo tris dienas trukusios Europos dienos šventės, surengtos Europos Parlamento Informacijos biuro Lietuvoje, dalis.



## LENKIJA / Varmijos-Mozūrų vaivadija

Lietuvos-Lenkijos tarpvalstybinio bendradarbiavimo programa Europos dieną ir 10-ąją Lenkijos stojimo į Europos Sąjungą jubiliejų šventę su Olštyno, Varmijos-Mozūrų vaivadijos sostinės, gyventojais. Renginys „Bendradarbiaudamas laimi“ sutelkė programos naudotojus, panorusius parodyti ir papasakoti apie savo projektų pasiekimus. Olštyno senamiesčio lankytojai buvo pakviesti dalyvauti renginiuose „Dirba gaisrininkų brigada“ ir „Tarnybiniai muitinių šunys“, pirmosios pagalbos mokymuose, įrangos ir transporto priemonių demonstracijose. Jie taip pat galėjo apsilankyti ypatingų filmų apie bendrą Lenkijos ir Lietuvos istoriją peržiūroje ir išmėginti sėkmę žaidimuose ir konkursuose ES temomis.

▶Daugiau informacijos:  
[www.lietuva-polska.eu](http://www.lietuva-polska.eu)





## ITALIJA / Kampanija

Gegužės 9 d. Kampanijoje surengta apdovanojimų ceremonija studentams, dalyvavusiems konkurse „*Racconta all'Europa, Chiedi all'Europa*“ („Kalbėk Europai, klausk Europos“). Konkursu regionas siekė paaikškinti ES vaidmenį vietos plėtroje. Renginio tikslas buvo išplėsti žmonių žinias apie darbą, kurį Kampanija atlieka ES fondų, ypač ERPF, programavime. Ceremonija suteikė galimybę pristatyti įtraukiančius daugialypės terpės produktus ir populiarinti pamatines ES vertybes.

► **Daugiau informacijos:**

[www.facebook.com/concorso.raccontaalleuropa](http://www.facebook.com/concorso.raccontaalleuropa)

<http://festivaleuropasecondaedizione.digitcampania.it/>



## KROATIJA / Zagrebas

Europos Komisijos atstovybė, Europos Parlamento Informacijos biuras bei Užsienio ir Europos reikalų ministerija drauge šventė Europos dieną Zagrebe. Penkiolika dalyvaujančių institucijų demonstravo savo informacinę ir reklamą medžiagą, susidomėjusiems gyventojams pasakojo apie Struktūrinių fondų finansuojamus projektus ir Kroatijos narystę ES. Po įžanginių Užsienio ir Europos reikalų ministrės Vesna Pusić ir Europos Komisijos atstovybės vadovo Branko Baričević kalbų įvyko chorų ir diskotekos vedėjų pasirodymai, vaikams buvo surengtos dirbtuvės. *Greitųjų pasimatymų* renginyje, kandidatai į Europos Parlamentą turėjo galimybę prisistatyti visuomenei.



## ČEKIJOS RESPUBLIKA / Praha

Kasmetinė Europos dienos šventė buvo sujungta su 10-ojo Čekijos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą jubiliejaus renginiais. Visoje šalyje vykusiais renginiais siekta paskatinti diskusijas apie Čekijos Respublikos gaunamą naudą, patirtį ir ateities kryptis Europos Sąjungoje. Renginys prasidėjo prezidento Milošo Zemano kalba apie „Čekijos Respubliką ir Europą viena kitos akimis“. 2014 m. balandžio 29 ir 30 d. vienoje Prahos upės salų po atviru dangumi surengtame visuomenei skirtame festivalyje vyko muzikiniai pasirodymai, informacinėse palapinėse buvo pristatomos temos apie Europą, vyko viktorinos. Įstojimo jubiliejaus išvakarėse Petrino bokšte įsižiebė ES spalvos, o Prahos dangų nušvietė fejerverkai.

# ▶ 2014 M. „REGIOSTARS“ APDOVANOJIMAI REGIONINIŲ PROJEKTŲ, SKIRTŲ KOVAI SU PAGRINDINĖMIS EUROPOS PROBLEMOMIS, PAMINĖJIMO ŠVENTĖS

2014 M.  
LAIMĖTOJAI

2014 m. kovo 31 d. Briuselyje vykusioje ceremonijoje už regioninę politiką atsakingas Komisijos narys Johannes Hahn ir buvęs Regionų komiteto pirmininkas Luc Van den Brande paskelbė prestižinių 2014 m. „RegioStars“ apdovanojimų laimėtojus. „RegioStars“ apdovanojimų šventė skirta daugiausiai žadantiems ir inovatyviausiems Europos regioniams projektams.

2014 m. apdovanojimai buvo suskirstyti į keturias kategorijas, atspindinčias pagrindines dabartinės Europos problemas: augimą ir darbo vietų kūrimą, kovą su jaunimo nedarbu, žaliosios ekonomikos ir darniojo miestų transporto skatinimą.

„RegioStars“ žiuri iš 80 projektų atrinko 19 7-ųjų „RegioStars“ apdovanojimų finalininkų. Žiuri rėmėsi keturiais pagrindiniais kriterijais: inovatyvumu, poveikiu, tvarumu ir partneryste. Šie projektai 2013 m. spalio mėn. buvo pristatyti 11-oje metinėje Europos regionų ir miestų savaitėje, 2013 m. atvirųjų durų dienose. Tuo metu buvo atrinkti nugalėtojai, dalyvausiantys apdovanojimų ceremonijoje.

Šių metų renginys vyko ypatingu metu, valstybėms narėms užbaigiant savo strateginio investavimo planus, vadinamuosius Partnerystės susitarimus. Juose numatoma, kaip ateinančius septynerius metus bus naudojami Europos struktūriniai ir investiciniai fondai.







**PAŽANGUS AUGIMAS  
„KĖDŽIŲ MENAS“  
– NORTĖ,  
PORTUGALIJA  
AUGIMO SKATINIMAS PER  
INOVATYVŲ DIZAINĄ**

Šis kūrybinis dizaino projektas padėjo įkvėpti naują gyvybę

seniai įsitvirtinusiame Portugalijos regioninės ekonomikos sektoriui – baldų gamybai. Baldų pramonė ilgus metus buvo viena svarbiausių šiaurės Portugalijos miesto Paredeso pramonės veiklų. Miestas pirmauja didžiausia kėdžių gamyklų koncentracija Europoje. Jis pagamina 65% šalies baldų produkcijos. Nors pramonė labai produktyvi, jos įvaizdis pasenęs ir konservatyvus. „Kėdžių meno“ projektas sumanytas siekiant pasinaudoti regiono kompetencija kurti baldus ir paskatinti pramonės kūrybiškumą. Projekto kulminacija – 2012 m. Paradesė įvykusi tarptautinė paroda. Tai buvo vienas didžiausių kėdėms, menui ir dizainui skirtų visų laikų renginių.

▶Daugiau informacijos: [www.artonchairs.com/en/index](http://www.artonchairs.com/en/index)

**INTEGRACINIS AUGIMAS  
„FIFTEEN CORNWALL“  
– KORNVALIS IR  
SCILĖS SALOS, JK  
„NAUJO GYVENIMO  
PRADŽIA VIRTUVĖJE“**

Aistra gaminti maistą keičia jaunuolių iš skurdžiausių Anglijos

sričių gyvenimus. Įkvėptas žymiojo virtuvės šefo Jamie Oliverio, „Fifteen Cornwall“ yra daugiau nei restoranas – tai socialinė įmonė, suteikianti galimybę palankių sąlygų neturintiems 16-24 m. jaunuoliams mokytis virtuvės šefo amato. Novatoriškos iniciatyvos mokymuose jau dalyvavo beveik 130 jaunuolių. Daugelis jų buvo susidūrę su tokiais rimtomis problemomis, kaip teistumo įrašai, narkotikų vartojimas, psichikos liga ar neįgalumas. 89 iš jų baigė mokymus ir tapo virtuvės šefais, daugiau kaip 90% ir dabar turi darbus. Kasmet šis projektas į vietos ekonomiką investuoja apie 1,2 mln. eurų, kurdamas darbo vietas šiame regione itin svarbiam turizmo sektoriui.

▶Daugiau informacijos: [www.fifteencornwall.co.uk/](http://www.fifteencornwall.co.uk/)



**TVARUS AUGIMAS  
BEACON –  
VAKARŲ VELSAS  
IR SLĖNIAI, JK  
NUOLAT AUGANČIO  
GYVENTOJŲ SKAIČIAUS  
POREIKIŲ PATENKINIMAS**

Gyventojų skaičiaus gausėjimas

kartu su augančia klimato kaitos grėsme drastiškai padidins planetos išteklių poreikį. BEACON yra iniciatyva, kurianti integruotas „žaliojo tiekimo grandines“, plėtojančias naujus būdus kurti funkcionalius, pigius produktus, vietoje naftos naudojant biomasę. Pagrindinis BEACON projekto tikslas – biologinis rafinavimas, kuriam naudojamos nemaistinių javų žaliavos, panašiai, kaip naftos rafinerijos naudoja nerafinuotą naftą. Biologiniu rafinavimu siekiama gaminti platų produktų spektrą. Biologinis rafinavimas yra būtinas ES bioekonomikos klestėjimui. BEACON sukūrė mokslinių tyrimų tinklą, kurį sudaro Aberisvito, Bangoro ir Svansėjės universitetai Velse, Jungtinėje Karalystėje. Per šį tinklą projektas kuria naujas darbo vietas kaimiškame Velse, skatina investicijų pritraukimą ir reklamuoja Velso mokslinį profesionalumą pasauliniu lygiu. BEACON jau padėjo kelioms įvairių sektorių bendrovėms sukurti inovatyvius produktus. Pavyzdžiui, bendradarbiaujant su „Aber Instruments“ Abersvite, ši Velso biomasės matavimo bendrovė gavo pirmąjį užsakymą biomasės mėginiams.

▶Daugiau informacijos: [beaconwales.org/en/](http://beaconwales.org/en/)



**„CITYSTAR“  
GDYNĖS  
TROLEIBUSŲ  
TINKLAS –  
GDYNĖ, LENKIJA  
ŽALIEJI AUTOBUSAI  
KURIA GERESNĘ Miesto  
GYVENIMO KOKYBĘ**

Šiuo projektu siekiama padidinti aplinkai draugiško viešojo transporto konkurencingumą ir pagerinti paslaugų kokybę. Projektas žymiai patobulino Gdynės troleibusų sistemą ir infrastruktūrą: padidėjo jos keleivių skaičius ir sumažėjo kelionės laikas. Siekiant padidinti modernių, ekologiškų ir prieinamų troleibusų skaičių, buvo įsigyti 28 nauji žemagrindžiai troleibusai. Šis projektas pagerino Gdynės viešojo transporto įvaizdį, o tai lėmė didesnį keleivių skaičių ir davė tiesioginės naudos gyventojams ir vietos ekonomikai.

▶Daugiau informacijos: [www.pktgdynia.pl/?lang=en](http://www.pktgdynia.pl/?lang=en)

**▶DAUGIAU INFORMACIJOS**

[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/projects/regiostars/regiostars\\_en.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/regiostars/regiostars_en.cfm)



# ▶ REGIONŲ KOMITETAS DIRBA JAU 20 M.

## REGIONŲ IR MIESTŲ BALSAS

**Regionų komitetas (RK) buvo įkurtas 1994 m. Šiomet jau galime apžvelgti 20 metų nuolat augančią „ES regionų ir miestų balso“ įtaką Europai.**

Per pastaruosius 20 metų RK tapo aktyvia asamblėja, atliekančia svarų ir konstruktyvų vaidmenį formuojant ir plėtojant su regionais susijusią ES politiką. Augančią RK įtaką ir stiprėjančią padėtį atspindi jo indėlis į naujuosius 2014–2020 m. sanglaudos politikos reglamentus. RK sėkmingai argumentavo ir inicijavo pakeitimus, atitinkančius svarbiausius Europos regionų ir miestų poreikius.

### Regioninio požiūrio gynimas

Dvidešimt metų Regionų komitetas nenuilstamai dirbo, vis labiau stiprindamas regioninį požiūrį, artinantį Europą prie jos piliečių. Komitetas kovoja už Europą, kuri skiria daugiau dėmesio subsidiarumo principui ir specifinėms regionų savybėms.

### COTER – Teritorinės sanglaudos politikos komisija

RK nariai sudaro šešias komisijas, atsakingas už pagalbą rengiant nuomones dėl Europos Komisijos teikiamų teisės aktų pasiūlymų. Komisijos regioninės politikos teisės aktų siūlymus nagrinėja Teritorinės sanglaudos politikos komisija (COTER). COTER komisija atsakinga už ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, Europos struktūrinius ir investicinius fondus, teritorinį planavimą, miestų politiką, būstus, transportą ir transeuropinius transporto tinklus, teritorinį bendradarbiavimą (įskaitant ETBG) ir makroregionus.

COTER komisija aktyviai remia sanglaudos politiką ir glaudžiai bendradarbiauja su Europos Parlamento REGI komitetu. COTER įtaka reformuotai 2014–2020 m. sanglaudos politikai akcentuojama 27 p.

#### ▶ DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://cor.europa.eu/lt/activities/commissions/coter/Pages/coter.aspx>



# ▷ 20 AUGIMO METŲ RK ISTORIJA

## 1992-2000 Patariamasis laikotarpis

Nors pirmoji plenarinė sesija įvyko tik 1994 m., Regionų komitetas oficialiai buvo įkurtas 1992 m. pagal Maastrichto sutartį, o jo ištakas galima atsekti dar seniau – kai 1960 m. Europos Parlamentinė Asamblėja (Europos Parlamento pirm-takė) pateikė pasiūlymą įkurti patariamąjį komitetą regio-ninių ekonomikų klausimais.

Tačiau mintis apie patariamąjį organą, kurį sudarytų region-i-nių ir vietos institucijų atstovai, realizuoti pradėta tik 1986 m. priėmus Suvestinį Europos aktą. Suvestiniame Europos akte pripažinta regioninės plėtros svarba siekiant pilnai funkcionuo-jančios bendros rinkos, pabrėžiant stiprų ryšį tarp ekonominės ir socialinės sanglaudos.

1988 m. birželį Europos Komisija įkūrė Regioninių ir vietos valdžios institucijų patariamąją tarybą ir taip pradėjo taikyti konsultavimosi su tarpinio lygio valdžios institucijomis metodą.

1991 m. ES valstybių ir vyriausybės vadovai (Europos Maastrichto taryba) nutarė suformuoti Regionų komitetą – instituciją, atliekančią dvigubą vaidmenį: padėti formuoti Europos teisės aktus ir tiesiogiai jungti Briuselį ir Europos piliečius.

## 2001-2005 RK stiprėja

Antruoju gyvavimo etapu Regionų komitetas siekė didinti regioninių ir vietos valdžios institucijų dalyvavimą Europos sprendimų priėmimo procese. Jis aktyviai įsitraukė į darbą dėl Europos ateities konvencijos (2001-2004 m.). Buvo pripažinta RK svarba atstovaujant regionus, taip pat stebint ir įgyvendinant subsidiarumo principą.

Nuo tada RK jau galėjo ne tik pareikšti savo nuomonę apie Komisijos iniciatyvas joms įvykus, bet gavo teisę įsikišti pro-ceso pradžioje ir vertinti siūlomų priemonių teritorinę įtaką bei atkreipti dėmesį į galimus pasirinkimus.

## APIE RK GLAUSTAI

Remiantis pamatine Europos patirtimi, RK vaidmuo yra išryškinti vietinius ir regioninius požiūrius ES teisės aktuose. RK tai daro teikdamas ataskaitas („nuomones“) dėl Europos Komisijos pasiūlymų. RK taip pat gali pateikti nuomones savo iniciatyva, taip prisidedamas prie klausimų įtraukimo į ES darbotvarkę.

RK sudaro 353 nariai – 28 ES valstybių narių atstovai, išrinkti regioniniuose ir vietiniuose rinkimuose. Narius atranka šalių delegacijos, atsižvelgdamos į bendrą politinį, geografinį ir vie-tos/regionų pasiskirstymą kiekvienoje ES valstybėje narėje.

RK taip pat atlieka svarbų vaidmenį kaip forumas, kurio platformos ir tinklai skirti bendrauti ir keistis gerąja praktika.

RK pirmininkas yra Michel Lebrun (BE/EPP), 2014 m. liepos 1 d. pakeitęs Ramóną Luisą Valcárcelį Siso, kai šis buvo išrinktas Europos Parlamento nariu. Jiří Buriánek buvo paskirtas naujuoju Regionų komiteto generaliniu sekretoriumi ir savo pareigas eiti pradės vėliau šiais metais. Nuo 2014 m. balan-džio generalinis sekretorius *ad interim* yra Daniel Janssens.

EUROPEAN UNION



Committee of the Regions





▶ Buvęs Europos Komisijos pirmininkas Jacques Delors (centre) su buvusiais RK pirmininkais (iš kairės) Cllr Sir Albertu Bore, Peteriu Straubu, Josu Chabert'u ir Manfredu Dammeyeriu susitikime, surengtame Regionų komiteto dešimtmečio proga.

RK taip pat ėmėsi iniciatyvų organizuoti struktūruotą dialogą su visomis regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis bei jų asociacijomis. Tarp suorganizuotų renginių buvo konferencijų, seminarų ir parodų, draugėn subūrusių daugybę regioninių ir vietos partnerių, o 2003 m. RK surengė pirmąsias Atvirų durų dienas (OPEN DAYS), Regionų ir miestų Europos savaitę, kuri šiandien yra Briuselyje rengiamas esminis susitikimas vietos ir regioniniams suinteresuotiesiems subjektams – jį RK organizuoja kartu su Regioninės ir miestų politikos generaliniu direktoratu.

Šiuo laikotarpiu stipresnis politinis vaidmuo kuriant teisės aktus ir veiklus požiūris į komunikaciją leido RK veikti kaip katalizatoriui įtvirtinant regioninį ir vietos dalyvavimą Europos įstatymų leidžiamojoje valdžioje.

## NUO 2006 M. IKI DABAR

### RK kaip politinė asamblėja

Trečiuoju savo gyvavimo etapu Regionų komitetas tapo laiduotoju, užtikrinančiu teritorinių veikėjų dalyvavimą Europos sprendimų priėmimo procese.

Nuo 2006 m. RK įgyvendino daugybę tinklų, leidžiančių plėtoti ir struktūruoti regioninių ir vietos veikėjų bendradarbiavimą ir sustiprinti RK komisijų darbą suteikiant papildomos informacijos ir duomenų. Šiuo metu veikia penki tinklai: „Europa 2020“ stebėsenos platforma; Subsidiarumo stebėsenos tinklas; Europos teritorinio bendradarbiavimo grupė; ES vietos ir regionų valdžios institucijų plėtros bendradarbiavimo portalas (ATLAS); Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių vietos ir regionų valdžios institucijų asamblėja (ARLEM); Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferencija (CORLEAP).

Šie tinklai padeda regionams ir miestams atkreipti Europos Komisijos dėmesį į konkrečias jų problemas ir lūkesčius. Jie

„**Europiečiai nori, kad Europa žengtų koją kojon su kasdienia jų gyvenimu ir ragina išrinktuosius vietos ir regionų atstovus ginti jų interesus Europos lygiu ir dar labiau įsitraukti į Europos sprendimų priėmimo procesą.**“

MAREK WOZNIAK (PL/EPP) –  
COTER KOMISIJOS PIRMININKAS

taip pat suteikia galimybę RK konsultuoti institucijas ir teikti joms naudingą informaciją, padedant geriau įvertinti siūlomų teisės aktų poveikį.

Įsigaliojusi Lisabonos sutartis 2009 m. gruodį išplėtė temų apimtį ir įvedė tiesiogines privalomas Komisijos teikiamas daugelio politikos sričių konsultacijas regionams ir miestams prieš priimant teisės aktus.

### Glaudesnis bendradarbiavimas ateityje

2014 m. RK drauge su Europos ekonominiu ir socialiniu komitetu (EESK) pasirašė bendradarbiavimo susitarimą su Europos Parlamentu. Šiuo susitarimu sustiprinamas RK vaidmuo teisės aktų procese. Vadovaujantis šia programa, RK sistemaiškai teiks Parlamentui Europos teisės aktų poveikio įvertinimus. Ši nauja procedūra RK pranešėjams leidžia daryti didesnę įtaką Tarybos, Komisijos ir Parlamento susitikimų dėl politikos sričių, kuriose pranešėjai yra kompetentingi, išvadoms.

# ▶ PAGRINDINIAI RK PASIEKIMAI REFORMUOTOS SANGLAUDOS POLITIKOS SRITYJE

Sanglaudos politika yra pagrindinis visos Europos vietos ir regionų valdžios institucijų interesas. Todėl RK išsakė savo poziciją dėl nuo 2014 m. vykdomos sanglaudos politikos: per pastaruosius ketverius metus priimtos kelios nuomonės, kaip antai Komisijos paprašytos nuomonės dėl perspektyvos, nuomonė apie penktąją sanglaudos ataskaitą, nuomonės dėl kiekvieno struktūrinio fondo elementų ir galiausiai bendra rezoliucija dėl viso dokumentų rinkinio. RK pranešėjai palaiko artimus ryšius su Europos Parlamento ir Tarybos derybų komandomis, todėl galėjo žymiai prisidėti prie debatų dėl sanglaudos politikos ateities ir užtikrinti, kad būtų išties atsižvelgiama į Europos regioninių ir vietos valdžios institucijų interesus. Rezultatas – abi teisėkūros institucijos, formuodamos galutinį teisėkūros rinkinio variantą, sutiko su daugeliu RK pagrindinių politikos rekomendacijų.

## Teigiamas indėlis

- ▶ Didesnis teminės koncentracijos lankstumas ir aktyvesnis finansinių priemonių naudojimas

Lyginant su pirminiu Komisijos prašymu, RK prašė didesnio įvairių fondų teminės koncentracijos lankstumo dėl „Europa 2020“ prioritetų. Šiam prašymui pritarė Europos Parlamentas ir Taryba, paskatinę jo įgyvendinimą. Išplėtus finansinių priemonių naudojimo galimybes, jos yra prieinamos visiems teminiams prioritetams ir visiems fondams. Tai turėtų atverti naujas viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimo galimybes finansuojant ES projektus.

- ▶ Didesnis dėmesys teritorijoms ir miestams

Padedant RK, žymiai sustiprėjo sanglaudos politikos integruotas teritorinis matmuo. Buvo priimta naujų svarbių priemonių, kaip antai bendruomenės inicijuotos vietos plėtros

priskyrimas visiems fondams, integruotos teritorinės investicijos, jungtiniai veiksmų planai, teritoriniai paktai (ESF) ir kelių fondų veiksmų programos.

- ▶ Naujoji „pereinamojo laikotarpio regionų“ kategorija  
RK prašymu buvo sukurta nauja „pereinamojo laikotarpio regionų“ kategorija. Ji leidžia ES paramą pritaikyti įvairaus lygio plėtrai.

- ▶ Pagrindiniai principai – partnerystė ir daugiapakopis valdymas

Daugiapakopio valdymo principas kartu su partnerystės principu pirmą kartą buvo pabrėžtas Bendrųjų nuostatų reglamente (BNR). Be to, RK ryžtingai įtikinėjo Europos Parlamentą ir Tarybą, kad vietos ir regionų valdžios institucijos partnerystėje turi atlikti svarbų vaidmenį – kitaip nei 2007–2013 m. laikotarpiu, kai jų padėtis prilygo socialinių partnerių ir NVO padėčiai.

## Priemonės, kurioms nepritarta

- ▶ Veiklos rezervas

RK ir Europos Parlamentas nepritarė veiklos rezervo įvedimui, tačiau sutarė dėl programos, kuria matuojamas ES fondų įsivavinimo veiklos efektyvumas. RK ypač baiminosi, kad tokio pobūdžio rezervas aktyviai skatintų regionus etapus nusistatyti neambicingai, kad už jų įvykdymą būtų apdovanoti.

- ▶ Makroekonominės sąlygos

Siekdamas investicijų sąžiningumo ir veiksmingumo, RK nuolat priešinosi įsipareigojimų ir mokėjimų sustabdymams ar atidėjimams tais atvejais, kai nacionalinė valdžia neatitinka Komisijos nustatytų makroekonominių rekomendacijų. Galutinis derybų rezultatas suteikia galimybę partnerysčių susitarimus ir veiksmų programas taisyti remiantis makroekonominėmis rekomendacijomis pirmojoje kryptyje (kaip sutarė RK), tačiau antrojoje kryptyje, priešingai RK nuomonei, valstybėms narėms neatitinkant ES makroekonominių rekomendacijų, galimybė sustabdyti įsipareigojimus ir mokėjimus nėra numatyta.

▶ DAUGIAU INFORMACIJOS  
<http://cor.europa.eu>

# ▶SAVO ŽODŽIAIS

## 2014-2020 M. SANGLAUDOS POLITIKOS SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ POŽIŪRIAI

„Panorama“  
dėkinga  
už jūsų indėlį!

„Savo žodžiais“ – „Panoramos“ rubrika, kurioje vietos, regioninio, nacionalinio ir Europos lygmens suinteresuotieji subjektai dalijasi savo nuomonėmis apie reformuotą sanglaudos politiką, Europos struktūrinius ir investicinius (ESI) fondus bei vykdomą Europos regioninę politiką. „Panorama“ laukia atsiliepimų Jūsų gimtąja kalba. Juos galėsime publikuoti būsimuose leidimuose:

Susisiekite su mumis el. p. [regio-panorama@ec.europa.eu](mailto:regio-panorama@ec.europa.eu) dėl tolesnės informacijos apie Jūsų atsiliepimo pateikimo terminus ir gaires.



### ▶REGIONINĖS PLĖTROS MINISTERIJA, ČEKIJOS RESPUBLIKA

#### ČEKIJOS PARTNERYSTĖS SUSITARIMAS: GERAI PAGRĮSTA STRATEGIJA ATEINANTIEMS METAMS

2007-2013 m. sanglaudos politika prisidėjo prie 82 000 naujų darbo vietų ir 200 inovatyvių įmonių Čekijos Respublikoje sukūrimo. Naujasis 2014-2020 m. laikotarpis suteikia dar vieną šansą pasinaudoti ES fondais, kurie ne tik teikia daug galimybių, bet ir kelia iššūkių dėl efektyvumo, našumo ir skaidrumo. Atlikdami parengiamuosius darbus pasinaudojome savo patirtimi – ir gerąja, ir blogąja, – kurią įgijome per pastarąjį dešimtmetį, ir pagal ją pakeitėme įgyvendinimo taisykles. Bendradarbiaudami su plačiu partnerių ratu parengėme gerai pagrįstą strategiją ateinantiems metams.

Mūsų darbo rezultatas – partnerystės susitarimas, kuris nustato finansavimo prioritetus – žinių ekonomikos plėtrą, paramą moksliniams tyrimams, plėtrai, švietimui, infrastruktūrai ir tvariai aplinkai. Tikiu, kad mūsų pasirengimas leis sklandžiau įgyvendinti socialinę ir ekonominę plėtrą ir sumažins jos skirtumus ne vien Čekijos Respublikoje, bet ir visoje ES, taigi padidins jos konkurencingumą ir sustiprins bendrąją rinką. Jeigu visi sugebėsime pasiekti gerų rezultatų, šios politikos laukia didi ateitis.

**DANIEL BRAUN** – Pirmasis Ministro Pavaduotojas, Nacionalinė Koordinavimo Institucija



MINISTRY  
OF REGIONAL  
DEVELOPMENT CZ

### ▶BRIUSELIS – SOSTINĖS REGIONAS, BELGIJA

#### DĖMESYS MIESTŲ PLĖTRAI – GALIMYBĖ BRIUSELIUI

ES centre įsikūręs Briuselis – sostinės regionas sėkmingai dalyvauja siekiant sanglaudos politikos tikslų. Šis regionas, Belgijos federacinės valstybės dalis, padėjo suformuoti 2014-2020 m. laikotarpio politiką, pabrėždamas esminį Europos miestų vaidmenį kuriant darbo vietas ir augimą. Miestai yra tiek galimybių, tiek iššūkių katalizatoriai – ir pasižymi didele jų abiejų koncentracija, taigi idealiai tinka išbandyti sanglaudos politikos veiksmingumą.

Briuselis džiaugiasi tiek politikos atsigrėžimu į miesto reikalus, tiek faktu, kad dabar bus atsižvelgta į tokius socialinius ir ekonominius veiksnius kaip nedarbas ir švietimas, ir nebebus taikomas vienintelis regioninio BVP kriterijus (kuris iš esmės yra siauras). Briuselio regionas yra turtingas pagal gaminamą turtą (BVP), tačiau skurdus populiacijos (pajamų) atžvilgiu, ir dabar jis galės beveik padvigubinti savo ryžtą įveikti iššūkius, kuriuos kelia miesto ekonominė, socialinė ir aplinkos poliarizacija. To siekdamas, regionas sieks strategijos „Europa 2020“ tikslų, kad jo gyventojai ir verslo bendruomenės gautų naudos.

**VALENTIN GRAAS** – Atašė, Briuselis – Sostinės Regionas



## ▶ PASAULINIS MIESTŲ PLĖTROS FONDAS

## SANGLAUDOS POLITIKOS SĖKMEI REIKALINGI SUPAPRASTINTI VEIKSMINGI FINANSAVIMO PROCESAI

FMDV (Pasaulinis miestų plėtros fondas) yra tarptautinis miestų tinklas, kurio specializacija – teikti finansavimo sprendimus tiek miestų plėtrai, tiek vietos ekonominei plėtrai.

Nors 2014-2020 m. programoje esama daug teigiamų pakeitimų, daug vietos valdžios institucijų vis tiek patirs sunkumus įgyvendindamos jų veiksmų lygmeniu – jos dažnai susiduria su problemomis rengiant ir pateikiant projektus (pavyzdžiui, dėl tinkamų techninių įgūdžių vidinių išteklių arba reikiamo bendro finansavimo užtikrinimo). Tai reiškia, kad kovos su regioniniais ir-tarpreregioniniais skirtumais tikslas gali būti įveiktas tik įgyvendinant šiuos veiksmus:

- ▶ kuriant geresnius ryšius ir koordinavimą tarp fondų skirtinguose geografiniuose valdžios institucijų lygmenyse;
- ▶ supaprastinant procesus, kad jie kartu su programa padidintų ES fondų valdymo gebėjimus;
- ▶ plėtojant veiksmingą, tvarų finansavimo iš įvairių šaltinių (viešojo sektoriaus (ES, nacionalinio ir vietos), bendrojo viešojo ir privataus sektoriaus) procesą.

Siekiant maksimaliai panaudoti Europos finansavimo schemas ir skatinti geriausias praktikas, kuriomis galima pasidalinti, taip pat būtina suformuoti tinklus ir vykdyti keitimąsi patirtimis. Tai yra pagrindiniai programos „Miestų finansavimo rezoliucijos“, kurią tiek pasaulio, tiek Europos mastu koordinuoja Pasaulinis miestų plėtros fondas (FMDV), tikslai.

JEAN-FRANÇOIS HABEAU – *Vykdančiojo Direktorius Pavaduotojas, FMDV*



## ▶ EUROCITIES

## NAUJIEJI ES FONDAI STIPRINA MIESTŲ VAIDMENĮ

Naujosiose 2014-2020 m. regioninių investicijų taisyklėse pripažįstamas poreikis investuoti į urbanistinę Europą ir įtraukti miestus į programavimą. Privalomos partnerystės susitarimų taisyklės remia miestų dalyvavimą programavime ir fondų paskirstyme. Pripažįstama, jog miestai, pagrindinis ekonominio augimo ir darbo vietų kūrimo variklis, yra reikalingi priimant sprendimus dėl investicinių Europos fondų. Miestų lyderiai žino, kokių investicijų reikia. Šiomis žiniomis nepasinaudojančios valstybės narės pačios pjautų šaką, ant kurios sėdi.

Mažiausiai 5% Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) finansavimo turi būti skirta integruotai tvariai miestų plėtrai. Žinoma, šis reikalavimas neatitinka iššūkių, su kuriais susiduria miestai, tačiau ši minimali riba parodys integruotą, į vietą orientuotą veiksmų vertę. Naujos priemonės taip pat skatina derinti naudojimąsi Europos socialiniu fondu ir ERPF, iš esmės padėdamos sujungti miestų gaivinimą su darbo rinkos priemonėmis. Naujoji programa, skirta inovatyviems veiksams miestų teritorijose, per septynerius metus panaudos 330 mln. eurų. Ši suma kukli, tačiau ji simbolizuoja Komisijos ambicijas padėti miestams rasti naujus sprendimus sudėtingiems urbanistiniams iššūkiams.

VANDA KNOWLES – *Politikos Direktorė*

▶BALTIJOS JŪROS REGIONO PROGRAMA

**NAUJOJI BALTIJOS JŪROS REGIONO PROGRAMA PARUOŠTA ĮGYVENDINTI**

Baltijos jūros regionas turi unikalias regioninio bendradarbiavimo įvairiais lygmenimis ir temomis tradicijas. Siekiant stiprinti tolesnį bendradarbiavimą dėl bendrų prioritetų, 2009 m. buvo priimta makroregioninė ES Baltijos jūros regiono strategija. Tai puikus pagrindas 2014-2020 m. regiono tarpvalstybinio bendradarbiavimo programai. Tačiau programuojant teko dėti intensyvias pastangas suderinti įvairius tikslus, interesus ir lūkesčius, sykiu išlaikant teminę koncentraciją – ji yra pagrindinis 2014-2020 m. laikotarpio sanglaudos politikos principas.

Daugiau kaip per dvejus metus vienuolikos dalyvaujančių ES valstybių narių ir ES nepriklausančių valstybių atstovai pasiekė bendrus susitarimus dėl būsimosios programos apimties. Programa jau labai greitai bus pateikta ES Komisijai. Dabar laukiame daugybės naujų ir įdomių projektų, padėsiančių gerinti Baltijos jūros regiono institucinius pajėgumus skatinti inovacijas, saugoti savo gamtos išteklius ir gerinti regiono prieinamumą. ES strategija taip pat gaus tam tikrą paramą naujų projektų inicijavimui ir koordinavimo pastangoms. Kad naujoji programa būtų užbaigta ir pradėtų veikti iki 2014 m. pabaigos, dar reikia išplėtoti ir priimti daug praktinių susitarimų, visuomet ieškant pusiausvyros tarp procedūrų paraiškų teikėjams ir projektams supaprastinimo ir programos finansinės atskaitomybės užtikrinimo.

**RONALD LIESKE** – Komandos Lyderis, Programos Valdymo ir Komunikacijos Skyrius



▶PAKARPATĖS VAIVADIJA, LENKIJA

**POŽIŪRIO Į SANGLAUDOS POLITIKĄ POKYTIS**

Džiaugiuosi galimybe naudojantis ES fondais toliau plėtoti Pakarpatės regiono ekonominį ir socialinį potencialą. Sanglaudos politikos reformos lems, kad investicijų projektai turės didesnę įtaką atitinkamų regionų ir miestų plėtrai. Tai nepaprastai puiku, turint omenyje problemas, su kuriomis šiandien susiduria ES. Pastangos remti inovatyvią ir konkurencingą ekonomiką ir pasiekti sąžiningo augimo paskirstymo po visus regionus leis mums efektyviai mažinti ekonominius ir socialinius skirtumus, kurie taip plačiai paplitę.

Remdamiesi savo patirtimi, esame tikri, kad sanglaudos politikai priklausančios programos prisidėjo prie Pakarpatės provincijos sėkmės. Be kita ko, tai lėmė veiksmingas ir gerai apgalvotas jų įgyvendinimo procesas, ypatingą dėmesį skiriant specializavimuisi tam tikrose ekonominėse srityse. Tikimės, kad naujosios sanglaudos politikos lėšos bus labiausiai nukreiptos į naujų darbo vietų kūrimą, ypač remiant MVĮ, ir tai padės inovatyviam ir konkurencingam Europos augimui. Be to, parama moksliniams tyrimams ir dėmesys technologinei plėtrai investuojant į švietimą drauge su inovatyviu verslu turėtų lemti mažesnę nedarbą, socialinę atskirtį ir skurdą.

**WŁADYSŁAW ORTYL** – Maršalas

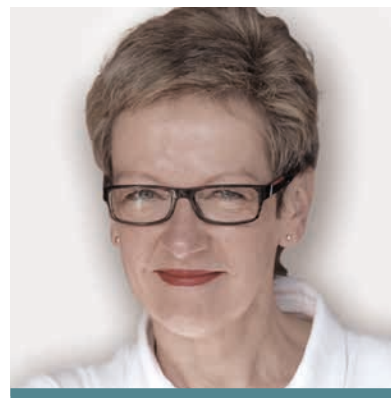


## ▶ORIENTACINĖ SISTEMA TVARIEMS EUROPOS MIESTAMS (RFSC) ĮVEIKTI MIESTŲ PLĖTROS IŠŠŪKIUS

Esminis naujojo programavimo laikotarpio sanglaudos politikos aspektas – integruota tvari plėtra. Ja siekiama stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą mažinant skirtumus ES. Šiuo atžvilgiu Europos miestai atlieka gyvybiškai svarbų vaidmenį, nes jie yra ekonominės veiklos, inovacijų ir darbo vietų centrai. Jie taip pat susiduria su daugybe iššūkių: nedarbu ir skurdu, senėjančia visuomene, migracija, aplinkos apsaugos, klimato ir energijos problemomis, transporto spūstimis ir t. t. Įveikiant šiuos iššūkius reikalingi integruoti sprendimai, išlaikantys ekonominių, socialinių ir aplinkos apsaugos aspektų pusiausvyrą ir pritaikyti vietos poreikiams.

RFSC siūlo praktinę paramą visoms Europos vietos valdžios institucijoms, kuriant ir tobulinant integruotus miesto sprendimus. Šią bendrą iniciatyvą, kuria šiuo metu naudojasi beveik šimtas Europos miestų, išplėtojo valstybės narės, Europos Komisija ir Europos savivaldybių ir regionų taryba (ESRT). Iniciatyvos tikslas – suteikti bendrą erdvę ir kalbą miestų, kurie nori mokytis vieni iš kitų ir sykiu atsižvelgti į vietos prioritetų įvairovę, bendruomenėms.

**ANGELIKA POTH-MÖGELE** – *Politikos Direktorė, ESRT – RFSC Valdymo Komandos Narė*



## ▶MORAVIJOS-SILEZIJOS SANGLAUDOS REGIONO TARYBA, ČEKIJOS RESPUBLIKA MORAVIJOS-SILEZIJOS PAŠIRUOŠIMĄ SKATINA VILTYS IR LŪKESČIAI

Ostravos aglomeracija – Čekijos Respublikos vietovė, unikali savo pramonės istorija ir didele gyventojų koncentracija stambiuose miestuose. ES sanglaudos politika, sutelkta į investavimą į miestus, Ostravos aglomeracijai suteikia šansą pasinaudoti 430 mln. eurų finansavimu. Ostravos integruoto teritorinio investavimo planavimą ypač skatina vietos partnerių viltys ir lūkesčiai. Investavimo plane daugiausiai dėmesio skiriama trims pagrindiniams elementams: geroms darbo vietoms, švietimui ir draugiškai aplinkai.

Noras skatinti reikalų judėjimą į priekį pažįstamas ir projektui „20|20 Moravija-Silezija“. Dvidešimties (kol kas) skirtingų profesijų ir interesų vietinių žmonių paprašėme pasidalinti neišsakytomis idėjomis ir drašiomis mintimis, kad jos įkvėptų regioninės plėtros srityje dirbančius žmones ir padėtų drauge kurti ateitį. Net ir skirtingos nuomonės gali vesti vieno tikslo link. Prisijunkite prie mūsų [www.smartregion.eu](http://www.smartregion.eu) ir pasisemkite entuziazmo.

**MICHAL SOBEK** – *Pirmininkas, Moravijos-Silezijos Regioninė Taryba*



**BŪKITE  
IŠGIRSTI**

[regio-panorama@ec.europa.eu](mailto:regio-panorama@ec.europa.eu)

# ▶ EUROPOS STRUKTŪRINIŲ IR INVESTICINIŲ FONDŲ VALDYMO GERINIMAS

**2014-2020 m. Europos struktūrinių ir investicinių (ESI) fondų programavimo laikotarpiu Komisijos darbotvarkėje svarbią vietą užims kova su sukčiavimu ir korupcija. Šalia kitų priemonių, Komisija priėmė naujas gaires ir įrankius, skirtus stiprinti valstybių narių pajėgumą kovoti su sukčiavimu ir korupcija Europos struktūriniuose ir investiciniuose fonduose.**

2014-2020 m. laikotarpiu ES investuos 351,8 mlrd. eurų per sanglaudos politikos finansavimą. Nepaprastai svarbu užtikrinti, kad šie ištekliai yra tinkamai leidžiami ir jų poveikis yra kaip galima didesnis. Naujasis programavimo laikotarpis suteikia gerą galimybę sustiprinti kovos su sukčiavimu ir korupcija veiksmus, ir Komisija laikosi labai aktyvios pozicijos.

„Į priekį žengti galima tik laikantis požiūrio visiškai netoleruoti sukčiavimo ir korupcijos Europos struktūriniuose ir investiciniuose fonduose. Svarbiausia iš pat pradžių nusistatyti tinkamą poziciją,“ – pabrėžia Walter Deffaa, regioninės ir miestų politikos generalinis direktorius.

„Esamus pavojus ir jų įveikimo būdus reikia analizuoti nuo pat programavimo proceso pradžios. Akivaizdu, kad kovojant su sukčiavimu ir korupcija reikalingos jungtinės visų partnerių pastangos. Tai aktualu mums visiems, ir mes dalinamės bendra atsakomybe savo piliečiams.“

## Ne „įprasti reikalai“

Finansinis sukčiavimo ir korupcijos poveikis Struktūriniuose fonduose nelaikomas dideliu. OLAF, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos, 2012 m. ataskaitoje nurodyta, kad tuo metu sukčiavimo poveikis Struktūriniuose fonduose siekė maždaug 0,42%. Nepaisant to ir atsižvelgiant į galimą riziką dėl reputacijos, naujuoju programavimo laikotarpiu ESI fondams tai nebus „įprasti reikalai“, nes būtina „pinigus leisti saugiai“. Naujajame Bendrųjų nuostatų reglamente pateikiamas stipresnis teisinis kovos su sukčiavimu pagrindas, ir tai teikia galimybių. Pirmą kartą pateikti detalūs reikalavimai rizika grįžtoms, veiksmingoms ir proporcingoms sukčiavimo prevencijos priemonėms, o jų įgyvendinimas bus atidžiai vertinamas.

Dabartinis tikslas – kovą su korupcija ir sukčiavimu įtvirtinti partnerystės susitarimų tarp valstybių narių ir Komisijos tekstuose. Kitu žingsniu šis įsipareigojimas bus paverstas konkrečiomis atitinkamų veiksmų programų priemonėmis.

## Naujos gairės ir įrankiai

Komisijos paramos veiksmų dalis – sudarytas gairių dokumentas, kuriame išdėstytas sukčiavimo rizikos įvertinimo ir sukčiavimo mažinimo priemonių parinkimo laipsniškas metodas. Be to, valstybėms narėms yra prieinamos techninės pagalbos priemonės dėl kovos su sukčiavimu ir korupcija pajėgumų didinimo finansinių priemonių. Valstybėse narėse taip pat esama gerosios praktikos pavyzdžių, ir yra svarbu jais dalintis.

„Mums visiems reikia laikytis visiško netoleravimo politikos, kad apsaugotume būsimas investicijas nuo galimo netinkamo naudojimo. Tačiau svarbiausia, kad tai leidžia iš investicijų gauti maksimalią naudą, kurią pajustų patys piliečiai – per naujas darbo vietas, didesnę klestėjimą ir geresnę gyvenimo kokybę.“

JOHANNES HAHN – EUROPOS KOMISIJOS NARYS,  
ATSAKINGAS UŽ REGIONINĘ POLITIKĄ

Naujas programinės įrangos įrankis ARACHNE (žr. langelį) buvo išplėtotas siekiant padėti vadovaujančiosioms institucijoms identifikuoti labiausiai rizikingus projektus ir palengvinti jų kontrolę. Tai, pavyzdžiui, ypač naudinga veiksmams, kuriuose vykdomi viešieji pirkimai ir sudaromos sutartys su rangovais – tai ypač aktualu ESI fondams.

## Skaidrumo svarba

Naujieji ESI fondų reglamentai pabrėžia svarbą stiprinti informacijos apie finansavimo galimybes ir projekto paramos gavėjus prieinamumą ir skaidrumą. Taip pat tikimasi, kad priimtose naujosios viešųjų pirkimų direktyvos šiai sudėtingai ir rizikingai sričiai suteiks daugiau skaidrumo.

Kovoje su sukčiavimu ir korupcija svarbų vaidmenį atlieka pilietinė visuomenė. Piliečiai ir NVO gali padėti stebėti fondų naudojimą, atskleisti korupcijos ar sukčiavimo atvejus ir kontroliuoti administracijas. Be to, pilietinės visuomenės organizacijos gali būti puikus informacijos šaltinis, atkreipiantis dėmesį į galimus sprendimus ir gerosios praktikos pavyzdžius.

## Sukčiavimo ir korupcijos prevencijos renginiai

Belgijoje, Bulgarijoje, Kroatijoje, Čekijos Respublikoje, Italijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje rengiantis naujam programavimo laikotarpiui buvo organizuoti informuotumą skatinantys renginiai, kuriuose pademonstruoti kovos su sukčiavimo ir korupcija ESI fonduose įrankiai ir priemonės.



## ARACHNE SUKČIAVIMO PREVENCIJOS ĮRANKIS

Komisija valstybėms narėms sukūrė specialų rizikos apskaičiavimo įrankį ARACHNE, kuris padeda nustatyti, aptikti ir užkirsti kelią rizikingiems veiksmams, projektams, paramos gavėjams ir sutartims/sutarčių šalims. ARACHNE pasitarnaus kaip naudinga prevencijos priemonė. Sistemoje pateikiamas rizikos rodiklių ir perspėjimų rinkinys pagal konkretų veiksmų programos išlaidų pobūdį. Dėl ribotų išteklių ir veiksmų, pagrindinių veikėjų ir sistemų gausos ARACHNE daugiausiai dėmesio skiria rizikingiausiems projektams ir pasirinktiems svarbiausiems vidiniams projekto duomenims. Sistemos tikslas – nuolat identifikuoti neteisėtas aplinkybes, remiantis iš anksto nustatytais rizikos kriterijais.

Šie renginiai buvo organizuoti bendradarbiaujant su Regioninės ir miestų politikos generaliniu direktoratu, Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniu direktoratu, Vidaus rinkos ir paslaugų generaliniu direktoratu, taip pat OLAF ir „Transparency International“. Seminarai draugėn subūrė valstybių narių vadovaujančiųjų institucijų, audito institucijų, specialių kovos su korupcija institucijų bei NVO atstovus.

Sesija suteikė galimybę diskutuoti dėl sukčiavimo ir korupcijos problemų, taip pat priemonių ir gerųjų praktikų pavyzdžių, kuriuos pasitelkus galima sumažinti riziką ir padėti kurti administracinius gebėjimus tinkamai valdyti fondus.

### ▶ DAUGIAU INFORMACIJOS

[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/conferences/anti\\_corruption/index\\_en.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/anti_corruption/index_en.cfm)

► SLOVĖNIJA

# ► ERDVĖTYROS CENTRAS PRADEDA NAUDOTI NUOTOLINĖS PATIKROS TECHNOLOGIJĄ

**Bendra vertė:**  
9 996 000 EUR  
**ES indėlis:**  
8 471 000 EUR

**Erdvėtyros centras Slovėnijoje, remiamas Europos regioninės plėtros fondo, Žemės stebėsenai pradeda naudoti palydovinius duomenis.**

SPACE-SI, Slovėnijos kompetencijos centrą erdvėtyrai ir technologijoms, 2010 m. įkūrė akademinų institucijų konsorciumas, aukštųjų technologijų MVĮ ir stambios pramoninės bei draudimo kompanijos. Jo tikslas – pasinaudoti mažųjų palydovų technologijomis ir taikyti jas Žemės stebėsenai, meteorologijai ir astrofizikai. Centro mokslinių tyrimų ir plėtros veiklose daugiausiai dėmesio skiriama aukštos raiškos nuotolinei patikrai ir skrydžių misijų formavimui. Tam galimybę suteikė išplėtotos mikropalydovų ir nanopalydovų platformos, pažangi antžeminės kontrolės infrastruktūra bei palydovų integravimas ir bandymų įranga.

## **Ekonomiškai efektyvi nuotolinė patikra**

Šios pažangiosios nuotolinės patikros technologijos leis dažniau ir ekonomiškai efektyviau nuotolinę patikrą taikyti įvairiose srityse, įskaitant ekologiją, žemės ūkį, miškininkystę, paviršiaus dangos žemėlapių sudarymą, miestų planavimą ir jūros reikalus, taip pat klimato pokyčių, gamtos išteklių ir nelaimių stebėseną. SPACE-SI sukūrė ypač tikslus interaktyvius nuotolinės stebėsenos palydovus, kurie leidžia gauti daugiaspektrius vaizdus ir realaus laiko aukštos raiškos vaizdo įrašus. Palydove, kuris gali užfiksuoti aukštos raiškos vaizdus iš 600 km aukščio, yra įtaisytos dvi optinės priemonės – siauro lauko priemonė bei plataus lauko priemonė. Jos abi gali užfiksuoti didelės raiškos vaizdo įrašus (1 920 ir 1 080 pikselių).

Kad galėtų valdyti ir palaikyti ryšį su plačiu palydovų spektru, SPACE-SI Slovėnijoje įkūrė antžeminę kontrolės stotį, galinčią automatiškai sekti palydovus. 1,8 m. antena veikia kaip ultraaukštų dažnių siųstuvas ir S juostos duomenų gavimo terminalas, o 5,2 metrų antena yra skirta atsisiųsti didelius kiekius S ir X juostų palydovinių duomenų.

## **Nuotolinės patikros taikymas**

SPACE-SI sukūrė pilną ir visiškai automatinę apdorojimo grandinę, neapdorotus palydovinius duomenis paverčiančią tinklu perduodamais žemėlapiams parengtais vaizdais. Siekiant efektyviai naudoti geolokacinius duomenis, buvo sukurta sklaidai skirta satelitinių šaltinių platforma „Geopedia“. Per pastaruosius metus buvo surinkta tūkstančiai duomenų ir keli milijonai duomenų įrašų.

## **Bandymai realiomis aplinkybėmis**

SPACE-SI šias sistemas išbandė keliomis realiomis aplinkybėmis, įskaitant nuotolinį realaus laiko auštosios raiškos orų prognozių ir taršos sklaidos vizualizavimą; greitą potvynių padarytos žalos įvertinimą; invazinių augalų aptikimą; nelegalių šiukšlių išmetimo vietų valymą, taip pat kelias kitas mokslinių tyrimų ir švietimo iniciatyvas, didinančias visuomenės informuotumą apie ekologinę ir socialinę-ekonominę naudą, kurią regionas gali gauti naudojant naująsias mikropalydovines ir nanopalydovines technologijas.

► DAUGIAU INFORMACIJOS  
[www.space.si/en/](http://www.space.si/en/)

## ▶ EUROPOS TERITORINIS BENDRADARBIAVIMAS

▶ GERESNIS ORGANIZAVIMAS  
– GREITESNI TRAUKINIAI

**Ambicingas Pietryčių transporto ašies (SETA) projekto tikslas – suteikti greitesnes ir konkuresingesnes geležinkelių jungtis tiek keleiviams, tiek kroviniams, vežamiems iš Centrinės Europos į Adrijos jūros šiaurės uostus ir toliau – į vakarų Balkanus.**

Tai daryti planuojama atliekant organizacinius patobulinimus, efektyviau naudojant esamą geležinkelių infrastruktūrą ir taikant nedideles investicijas, t. y. vengiant didelių išlaidų. Norėdama to pasiekti, SETA užmezgė partnerystes su daugeliu regioninių ir nacionalinių institucijų, sudarančių daugiasektorinį konsorciumą, kuris gali prisidėti pasinaudodamas esama regionų kompetencija ir įgūdžiais. Bendros vizijos ir strategijos vienijamus 11 partnerių iš šešių šalių tarp Vienos/Bratislavos ir Adrijos šiaurės uostų (Rijekos, Koperio ir Monfalkono) per pietryčių Europos tarpvalstybinio bendradarbiavimo programą remia ERPF.

**Bendra vertė:**  
2835 000 EUR  
**ES indėlis:**  
2410 000 EUR



### Lėčiau nei keliu

Dabartinės transporto SETA koridoriumi paslaugos negali varžytis su kelionėmis privačiais automobiliais. Kai kelionės laikas viršija šešias valandas, pavyzdžiui, tarp Zagrebo ir Vienos, kelionė esamomis geležinkelio jungtimis trunka daugiau kaip dviem valandomis ilgiau nei ta pati kelionė keliu. Gerinant regiono geležinkelio paslaugų kokybę, būtina suteikti alternatyvą į darbą ir atgal vykstantiems asmenims ir turistams, taip pat ir verslo subjektams, kurie šiuo metu yra priklausomi nuo privačių automobilių ir traktorių. Vykdamt projektą, nustatytos esamo geležinkelio koridoriaus, Vieną / Bratislavą jungiančio su Adrijos jūros šiaurės uostais (per vakarų Vengriją) pagrindinės organizacinės ir infrastruktūrinės kliūtys. Pradėti tinkamų sprendimų plėtojimo darbai.

### Pirmasis etapas – demonstraciniai traukiniai

Siekiant parodyti išplėtotų sprendimų efektyvumą, maršrutai išbandyti naudojant demonstracinius traukinius – ir 2012 m. rugsėjį SERA traukinys kelią nuo Zagrebo iki Vienos įveikė per penkias valandas! Vieną valandą sutaupyti pavyko įveikus nustatytas organizacines kliūtis. Keleivinis demonstracinis traukinys 2013 m. gegužę išriedėjo ir iš Monfalkono į Rijeką. Įprastą kelionės laiką jis viršijo beveik dviem valandomis. Kartu su demonstraciniais traukiniais SETA ekspertai pradėjo plėtoti ir atitinkamas išeitis įveikti infrastruktūrinės kliūtis.

### Mažos investicijos – dideliems rezultatams

SETA projektas parodė, kad patobulinimai yra įmanomi neišleidžiant didelių pinigų. Įgyvendinant organizacines priemones ir atliekant pasirinktas mažas investicijas į esamą infrastruktūrą, įmanoma ne tik suteikti geresnes transporto paslaugas žmonėms, gyvenantiems palei SETA koridorį, bet ir pagerinti vietos verslo kokybę.

▶ DAUGIAU INFORMACIJOS  
[www.seta-project.eu](http://www.seta-project.eu)

# ►ETNOS UGNIKALNIO STEBĖSENA

**Bendra vertė:**  
837 800 EUR  
**ES indėlis:**  
498 500 EUR

**Kuriama automatinė sistema, skirta stebėti ir prognozuoti vulkaninių pelenų sklaidą tarp Sicilijos ir Maltos, kai išsiveržia vienas aktyviausių pasaulio ugnikalnių – Italijoje esanti Etna.**

Ugnikalnio išsiveržimų metu išmetami pelenai gali turėti rimtų pasekmių aviacijai ir aplinkai. Jie gali padaryti žalos orlaivių valdymo priemonių paviršiams, sukelti pagrindinių navigacijos ir operatorių naudojamų priemonių gedimus ir netgi variklio gedimus.

Per pastaruosius du dešimtmečius Italijos saloje Sicilijoje esančio Etnos ugnikalnio aktyvumas nuolat augo. Šiuo metu Etna yra aktyviausias Europos ugnikalnis ir vienas aktyviausių ugnikalnių pasaulyje. Dažnų išsiveržimų metu Etnos vulkaniniai pelenai gali kristi ant Maltos salų, esančių už 100 km nuo Sicilijos. Siekiant sumažinti Etnos išsiveržimų poveikį šioje teritorijoje, tarptautinio Italijos ir Maltos projekto metu šių šalių salose buvo sumontuota automatinė aptikimo sistema.

Europos regioninės plėtros fondo finansiškai remiamas projektas VAMOS SEGURO (Vulkaninių pelenų stebėseną tarp Sicilijos ir Maltos teritorijų ir dalijimasis rezultatais dėl aviacijos saugumo) leis greitai reaguoti į Etnos sukeltas ekstremalias situacijas ir iš esmės sumažins vulkaninių pelenų pavojų Viduržemio jūros regione.

## Aviacijos perspėjimai

Sistema stebės tarp Maltos ir Sicilijos esantį regioną ir siųs pranešimus dėl ugnikalnio išmetamų dalelių, keliančių grėsmę aviacijai šioje teritorijoje. Rezultatai bus tiesiogiai naudingi ir centriniam Viduržemio jūros regionui, nes ugnikalnio išsiveržimo metu pasklidusios silikato dalelės ir dujos taip pat kenkia pasėliams ir keliams.

Projekto partneriai – Nacionalinio geofizikos instituto Etnos observatorija, vadovaujama Nacionalinio astrofizikos instituto, Montedoro komunos ir Maltos universiteto fizikos fakulteto. Naujosios priemonės įdiegtos ir Sicilijoje, ir Maltos universiteto observatorijos patalpose Maltos ir Gozo salose. Jie renka svarbius duomenis apie išsiveržimo aktyvumą ir vulkanines daleles. Šie duomenys leis prognozuoti vulkaninių pelenų debesų vietą ir aukštį.

Projekto esmė – realaus laiko duomenų įsisavinimas. Šie duomenys gali padėti aptikti pavojingas vulkaninių pelenų koncentracijas danguje virš Sicilijos ir Maltos. Patikros sistema lazeriu išmatuoja atstumus, analizuodama atspindėtą šviesą. Sistema gali tiksliai įvertinti vulkaninio stulpo aukštį ir ugnikalnio išmestų medžiagų žemėlapi. Tai leidžia greitai atlikti laboratorinę duomenų analizę ir teikti kasdienes medžiagų išmetimo ir sklaidos prognozes. Kiekvieną dieną automatinė sistema atsiunčia orų prognozes iš meteorologinių vidutinio dydžio modelių ir sudaro vulkaninių pelenų sklaidos ir išmetimo pavojaus teritorijų žemėlapius atitinkamomis sąlygomis. Rezultatus automatinė sistema publikuoja projekto svetainėje. Pagrindinių išsiveržimų metu bus pateikiami įspėjamieji pranešimai.

►DAUGIAU INFORMACIJOS  
[www.ct.ingv.it/vamosseguro](http://www.ct.ingv.it/vamosseguro)

▶ VENGRIJA

# ▶ INOVACIJOS PAGERINA DIABETU SERGANČIŲ PACIENTŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪRĄ

**ERPF paramą gavusi Vengrijos kompiuterinių paslaugų bendrovė sukūrė kompiuterinę sistemą, pagerinančią diabetu sergantiems pacientams teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas.**

1998 m. centrinėje Uždunojėje įkurta įmonė „Stratis Management and IT Consulting Services Ltd.“ sukūrė kompiuterine įranga paremtą pagalbos priimant sprendimus sistemą, vadinamą DIALOGIC. Sistema skirta privačioms sveikatos priežiūros institucijoms Vengrijoje. DIALOGIC buvo sukurta siekiant pagerinti diabeto (ateityje – ir kitų ligų) gydymo veiksmingumą taikant geresnį elektroninį pajėgumų ir konsultacijų rezervavimo valdymą, sykiu teikiant platų spektrą kitų diabetu sergantiems pacientams skirtų medicininių paslaugų. Kuriant ir plėtojant pagalbos priimant sprendimus sistemą, grįstą matematiniais modeliavimais, dalyvavo daugiau kaip 24 asmenys, įskaitant Obudos universiteto mokslinius tyrėjus ir kūrėjus.

## Kliūčių pašalinimas

Dabartinė Vengrijos sveikatos priežiūros sistema nesūlo lanksčių susitarimų dėl gydytojo konsultacijos paslaugų. Dar viena kliūtis – įrangos pajėgumai. Dabartinė sistema nesuteikia galimybės įrašyti duomenų realiu laiku. Nauja sistema ne tik tvarko pacientams paskirtas gydytojų konsultacijas, bet dar ir turi galimybę valdyti visą procedūrą šešis mėnesius į priekį. Ji sudaro konsultacijų grafiką pagal paciento pageidavimus, įrašo konsultacijas į kalendorių ir išsiunčia pranešimą trumpąja SMS žinute ar el. paštu. Jeigu gydytojas nustatytu metu konsultuoti negali, DIALOGIC informuoja sveikatos priežiūros paslaugų teikėją, ir sistema nukreipia pacientą į kitą liginę, pasiūlo kitą konsultacijos laiką arba išsiunčia prašymą dėl gydytojo kitai liginai.



**Bendra vertė:**  
1 791 000 EUR  
**ES indėlis:**  
1 523 000 EUR

## Paties paciento atliekamas cukraus kiekio kraujyje matavimas

Integruota IT sistema, numatyta projekto programoje, pasiūlys galimybę nuotoliniu būdu stebėti cukraus kiekį kraujyje. Pacientai galės patys pamatuoti savo cukraus kiekį ir elektroniniu būdu nusiųsti rezultatus. Taigi jiems nereikės konsultacijos dėl kiekvieno cukraus kiekio kraujyje matavimo.

Pacientai reguliariai gaus pranešimus dėl išmatuoto kiekio. Jeigu pacientas rezultatų neatsiųs, sistema paprašys jo duomenų. Programoje atsižvelgiama į kiekvienos sveikatos priežiūros sistemos specifiką (nuo duomenų laikymo praktikos iki duomenų saugumo reikalavimų), ji taikys pagalbos priimant sprendimus, susitarimo dėl konsultacijų ir pajėgumų valdymo modulius. Tikimasi, kad pacientai patirs žymų sveikatos priežiūros paslaugų numatomumo patobulėjimą, ir konsultacijos laukimo laikas liginėse sutrumpės, nes sveikatos priežiūros institucijos galės tolygiau paskirstyti išteklius.

▶ DAUGIAU INFORMACIJOS  
[www.stratis.hu/eindex.php](http://www.stratis.hu/eindex.php)

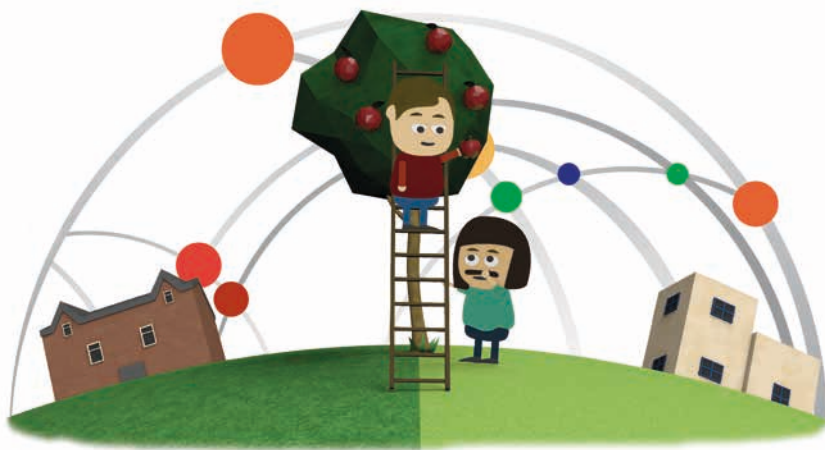
# ▶NAUJIENOS

## [NAUJIENOS GLAUSTAI]

### ▼

## TREČIĄ KARTĄ ŠVENČIAMA EUROPOS BENDRADAR- BIAVIMO DIENA: DALYVAUKITE!

Praėjusiais metais Europos bendradarbiavimo dienos kampanija įtraukė tūkstančius europiečių – jie dalyvavo 176 vietos renginiuose, vykusiuose 32 šalyse. Kampanijos sėkmė paskatino ją pakartoti ir šįmet. Kampaniją koordinuoja INTERACT programa, ją remia Europos Komisija, Europos Parlamentas ir Regionų komitetas. Visos bendradarbiavimo programos kviečiamos dalyvauti tarptautinio žmonių bendradarbiavimo šventėje.



Vietos renginiuose bus demonstruojami geriausi šio programavimo laikotarpio projektų rezultatai – smagus ir prieinamas jų pristatymo būdas leis sudominti žmones teritoriniu bendradarbiavimu.

Šiais metais laukiame Europos kino festivalių, įvairių konkursų, muzikinių pasirodymų ir dar daugiau! Pagrindinė kampanijos diena – **2014 m. rugsėjo 24 d.**, tačiau renginiai vyks visą rugsėjį. Dalyvaukite Europos bendradarbiavimo dienoje ir sekite kampaniją „Facebook“, „Twitter“ ar kampanijai skirtoje svetainėje.

▶DAUGIAU INFORMACIJOS  
[www.ecday.eu](http://www.ecday.eu)



### ▼

## KOMIKSŲ KNYGELĖS „PARTNERIAI“ PRISTATYMAS

Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ką tik išleido naujutėlę komiksų knygelę „Partneriai“. Jos tikslas – regioninę ir miestų politiką pristatyti per šešias istorijas, skirtas pritraukti jaunąją auditoriją. Knygelės temos: moksliniai tyrimai ir inovacijos, miestų plėtra, aplinkosauga, MVĮ parama, socialinė įtrauktis, IRT, bendradarbiavimas tarp regionų, transportas ir solidarumas tarp regionų stichinių nelaimių atveju. Šias istorijas apie vyrus ir moteris įkvėpė tikri ES finansuojami projektai. Jos iliustruoja Europos Sąjungos indėlį mažinant skirtumus tarp gyvenimo standartų ir teikiant paramą regionų plėtrai.

▶Komiksas prieinamas FR, EN ir NL kalbomis, jį užsisakyti galima „EU Bookshop“: <http://bookshop.europa.eu/lt/partners-pbKN0414052/>

▶DAUGIAU INFORMACIJOS  
[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/sources/docgener/bd/bd\\_euregio\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/bd/bd_euregio_en.pdf)



## „EUROPA MANO REGIONE“

### 2014 M. NUOTRAUKŲ KONKURSA



Šią vasarą vykstantis trečiasis kasmetinis nuotraukų konkursas „Europa mano regione“ dar kartą siekia didinti informuotumą apie projektus, kurie gavo finansavimą kaip ES regioninės politikos dalis.

Kaip ir anksčiau, konkursas vyksta Europos Komisijos „Facebook“ puslapyje. Konkursas prasidėjo birželio 12 d., o paraiškos priimamos iki **2014 m. rugpjūčio 25 d.** vidurdienio. 100 nuotraukų, surinkusių daugiausiai balsų, bei 50 atsitiktine tvarka atrinktų nuotraukų (kurios

nebus patekusios į daugiausiai balsų surinkusių nuotraukų šimtuką), bus pateiktos įvertinti trijų profesionalių fotografų žiuri, kuri atrinks tris laimėtojus. Prizai – kelionė į Briuselį ir 100 eurų, skirtų skaitmeninei fotografavimo įrangai įsigyti – laimėtojams bus įteikti 2014 m. spalį, Atvirų durų dieną (OPEN DAYS) metu.

Kad Jūsų nuotrauka būtų pastebėta ir žmonės ja dalintųsi, publikuodami ją „Facebook“ ar „Twitter“ tinkle visuomet naudokite oficialią konkurso grotelę: **#EUmyRegion**

► Peržvelkite praėjusių metų dalyvių darbus ir pasisemkite įkvėpimo:  
[www.flickr.com/photos/euregional/sets/72157635684967356/](http://www.flickr.com/photos/euregional/sets/72157635684967356/)

► DAUGIAU INFORMACIJOS  
[www.facebook.com/EuropeanCommission](http://www.facebook.com/EuropeanCommission)

## NAUJASIS ESI FONDŲ VALDYMAS PRANCŪZIJOJE

2014 m. balandžio 2 d. Prancūzijoje darbą pradėjo nauja institucija, atsakinga už regioninę plėtros politiką.

*Commissariat général à l'égalité des territoires* (Generalinė komisija miestų lygybei, CGET) yra tiesiogiai atskaiti ministrui pirmininkui. Ji atsakinga už nacionalinės regionų lygybės politikos kūrimą ir įgyvendinimą, taip pat užtikrinimą, kad ji vykdoma ir koordinuojama tarpministeriniu lygmeniu. Kalbant konkrečiau, ji konsultuoja ir remia vyriausybę dėl kovos su regionų skirtumais ir regioninių pajėgumų plėtros politikos.

CGET veikia kaip partnerė ir dirba su vietos socialinės ir ekonominės plėtros projektais, sudarydama įvairaus pobūdžio sutartis, ypač planavimo sutartis tarp valstybės ir regionų, taip pat miesto planavimo sutartis. Veikdama kartu su išrinktaisiais vietos lyderiais ir vietos valdžios institucijomis, SGET įkvepia, suteikia gaires ir remia nacionalinius vyriausybės administracinius iššūkius, profesionalius tinklus, asociacijų lyderius, institucinius partnerius ir vietos tinklus (miestų, kaimų, pakrančių, kalnų sričių ir t. t.). Ji teikia vietos veikėjams paramą, kad projektai pavyktų (patirties kūrimas, regioninis planavimas, mokymas, pagalba užtikrinant Europos finansavimą ir t. t.).

2014-2020 m. CGET koordinuos Europos struktūrinių ir investicinių fondų įgyvendinimą Prancūzijoje ir bus atsakinga už partnerystės susitarimo stebėseną. CGET taip pat bus atsakinga už dviejų Europos programų – „Europ'Act“ ir „Urbact“ – valdymą. Be to, jos stebėsenos, įvertinimo ir numatymo funkcijos buvo sustiprintos, kad teiktų naudą vyriausybei ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams. Taip pat jos plėtros tarptautinį bendradarbiavimą.

CGET buvo sukurta sujungus tris agentūras: *Délégation interministérielle à l'aménagement du territoire et à l'attractivité régionale* (Vietos planavimo ir regioninio konkurencingumo tarpministerinė delegacija – DATAR), *Secrétariat général du comité interministériel des villes* (Miestų ir socialinės plėtros generalinis sekretoriatas – SGCIV) ir *Agence pour la cohésion sociale et l'égalité des chances* (Nacionalinė socialinės sanglaudos ir lygių galimybių agentūra – Acisé).

► DAUGIAU INFORMACIJOS  
[www.cget.gouv.fr/](http://www.cget.gouv.fr/)



**cget**



## TREČIASIS ATOKIAUSIŲ REGIONŲ FORUMAS: DEVYNI REGIONAI EUROPOS ŠIRDYJE ŠIANDIEN IR RYTOJ

**2014 m. rugsėjo 30 d. ir spalio 1 d.** Briuselyje vyks trečiasis atokiausių regionų forumas.

Kaip ir 2010 m. ir 2012 m. įvykę forumai, šių metų susitikimas draugėn suburs šimtus dalyvių, įskaitant ekspertus iš atokiausių regionų ir atitinkamų šalių, taip pat ES institucijų, interesų grupių ir suinteresuotųjų subjektų. Užbaigiant reformuotos 2014-2020 m. sanglaudos politikos ir partnerystės susitarimus, pagrindinis iššūkis – užtikrinti, kad strategijoje atsižvelgiama į specifinius atokiausių regionų poreikius, kad jie taip pat galėtų atlikti savo vaidmenį siekiant ES tikslų ir toliau žengiant tvarios plėtros link.

Verslo partneriai iš visos ES bus kviečiami atokiausiems regionams pasiūlyti platformą, kurioje demonstruojami unikalus prekybos taškai, remiantis veiksmy planuose išplėtotomis strateginėmis ašimis.

Renginį įžanginėmis kalbomis pradės José Manuel Barroso, Europos Komisijos pirmininkas, Johannes Hahn, už regioninę politiką atsakingas Europos Komisijos narys, Victorin Lurel, Gvadelupės regionas, Atokiausių regionų pirmininkų konferencijos pirmininkas.

Diskusijų dalyviai aptars ir spręs svarbiausius klausimus, kaip antai nedarbas, socialiniai iššūkiai ir atokiausių regionų sektoriai, turintys didžiausią plėtros potencialą, bei jų regioninė integracija (siekiant geriausiai pasinaudoti jiems prieinamais išteklių ir kiek įmanoma padidinti produkciją).

### ▶SEKITE DEBATUS GYVAI

Transliacija internetu: nuorodos bus pateiktos renginio dieną  
Twitter: #RUP2014 / @EU\_Regional  
[www.flickr.com/euregional](http://www.flickr.com/euregional)

### ▶DAUGIAU INFORMACIJOS

[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/conferences/rup2014/index\\_en.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/rup2014/index_en.cfm)



## ES POLITIKOS MIESTŲ MATMUO – PRADĖTOS KONSULTACIJOS ELEKTRONINĖMIS PRIEMONĖMIS

Vasarį Europos Komisija surengė didelį forumą „MIESTAI – miestai rytojui: investavimas į Europą“. Forumo tikslas – paskatinti debatus, kaip formuojant ES politiką daugiau dėmesio skirti miestų aspektui.

Dabar konsultacijomis elektroninėmis priemonėmis siekiama praplėsti visų suinteresuotųjų subjektų debatus, toliau skaidrinant ES miestų darbotvarkės poreikį, sprendžiant, kokie turėtų būti jos tikslai ir kaip ji galėtų funkcionuoti. Visų lygių suinteresuotųjų subjektų nuomonės ir pasiūlymai suformuos svarbią pagalbą naujai Komisijai, naujam Europos Parlamentui ir, kas ne mažiau svarbu, indėlių į tolesnę strategijos „Europa 2020“ plėtrą.

Konsultacijos vyks **2014 m. liepos 22 – rugsėjo 26 d.**

### ▶PRISIDĖTI PRIE DEBATŲ GALITE ČIA:

[http://ec.europa.eu/eusurvey/runner/pc\\_eu\\_urb\\_agenda](http://ec.europa.eu/eusurvey/runner/pc_eu_urb_agenda)

# ▶ ES SOLIDARUMO FONDO REFORMA

PAGALBA NELAIMĖS ATVEJU  
BUS MODERNIZUOTA

▶ 2013 m. potvynis Austrijoje.

**Jau dešimtmetį ES yra didžiausias paramos šaltinis stichinių nelaimių (nuo potvynių ir žemės drebėjimų) Europos žemyne atvejais. 2013 m. Komisija pasiūlė modernizuoti pagrindinį paramos mechanizmą – Europos Sąjungos solidarumo fondą (ESSF) – ir paversti jį operatyvesniu ir paprastesniu naudoti. Šių metų gegužę Europos Parlamentas reformos planams įžiebė žalią šviesą.**

Nuo įkūrimo 2002 m. Europos Sąjungos solidarumo fondas (ESSF) reagavo į 56 nelaimes visoje Europoje. Tarp jų būta žemės drebėjimų, miško gaisrų, sausrų, audrų ir potvynių. Dvidešimt trims valstybėms buvo padėta suteikiant daugiau kaip 3,6 mlrd. eurų iš paramos fondo. Šiuo metu ESSF įgyvendina planus padėti Kroatijai ir Serbijai atsigauti po smarkių potvynių Balkanuose, tuo tarpu kitos ES paramos priemonės padeda Bosnijai ir Hercegovinai.

## PAGRINDINIAI ESSF POKYČIAI

Pagrindinis ESSF pokytis – 10% visos laukiamos išmokos bus galima išmokėti iš anksto (maksimali išmoka – 30 mln. eurų). Tai leis greičiau ištiesti pagalbos ranką nelaimės ištiktoms valstybėms narėms, kurios kreipėsi dėl ES pagalbos.

Siūlomi teisės aktai supaprastina esamas taisykles, ir pagalbą galima išmokėti greičiau. Į vieną sprendimą buvo sujungti du etapai – patvirtinimas ir įgyvendinimas. Taip pat aiškiau buvo apibrėžta Solidarumo fondo apimtis – jis apima tik stichines nelaimes, į kurių sąrašą įtraukta ir sausra.

Taip pat aiškiau apibrėžtas tinkamumas, ypač regioninių nelaimių atveju: fondo aktyvacijos slenkstis yra 1,5% regioninio BVP. Lubos ES atokiausiems regionams buvo sumažintos iki 1%.

Fondas negali padengti privatiems asmenims, verslui, žemės ūkiui padarytos žalos ar pelno praradimo. Įgyvendinimo laikotarpį nuo 12 mėnesių pratęsus iki 18, paramą gaunančios valstybės turės daugiau laiko atsigavimo veiksams įgyvendinti.

Valstybės narės privalo įgyvendinti teisės aktus dėl nelaimių rizikos prevencijos. Dėl pakartotinių atitinkamų ES įstatymų pažeidimų paraiškos dėl ESSF paramos gali būti atmetamos.



„Europos Sąjungai gyvybiškai svarbu turėti sistemą, kuri tinkamai veikia, greitai reaguoja ir gali padėti nuo stichinių nelaimių nukentėjusiems piliečiams.“

JOHANNES HAHN –  
UŽ REGIONINĘ POLITIKĄ ATSAKINGAS  
EUROPOS KOMISIJOS NARYS

► Kariai ir civiliai smėlio maišais mėgina sulaukyti kylantį vandens lygį – Sremska Mitrovica, Serbija, 2014 m. gegužė.

## Išankstinės išmokos

Nelaimės atveju gyvybiškai svarbu kaip įmanoma greičiau gauti pagalbą ten, kur jos reikia. ESSF paraiškų teikimo proceso modernizavimas pagerins pagalbos finansavimo efektyvumą.

Sutarta dėl daugelio reformų (žr. langelį), kurios turėtų žymiai pagerinti fondo darbą, užtikrinti, kad parama suteikiama teritorijoms, kurioms labiausiai jos reikia, ir palengvinti regionų patiriamą įtampą. Svarbu, kad 10% finansavimo sumos gali būti išmokėta iš anksto.

Johannes Hahn, už regioninę politiką atsakingas Europos Komisijos narys, paaiškino: „Europos Sąjungai gyvybiškai svarbu turėti sistemą, kuri tinkamai veikia, greitai reaguoja ir gali padėti nuo stichinių nelaimių nukentėjusiems piliečiams.“

„Mes sukūrėme naujus, aiškius ir paprastus kriterijus, kad nelaimės ištiktoms šalims neberekėtų dvejojti dėl sąlygų, kurios būtinos norint gauti fondo finansavimą. Pateikti paraiškas ir jas vertinti bus paprasčiau, tad bus sutaupyta brangaus laiko ir išteklių.“

Buvo įtrauktos nuostatos dėl ilgai trunkančių nelaimių, kaip antai sausra, taip pat buvo atsižvelgta į ypatingą atokiausių regionų pažeidžiamumą. Mes taip pat supaprastinome administracines procedūras – tai padės mums greičiau reaguoti.“

Bendri fondo principai išliko nepakeisti, taip pat ir įprastas jo finansavimo būdas (neįtraukiant į įprastą ES biudžetą). ESSF metinis biudžetas gali siekti iki 500 mln. eurų (2011 m. kainomis), jis disponuoja ir ankstesnių metų likučiais.

## Sėkmingas kelias

Vertinant apskritai, Solidarumo fondas veikė sėkmingai – tai rodo paramos sulaukusių projektų skaičius. Tačiau buvo jaučiama, kad fondas reaguoja akivaizdžiai per lėtai ir kai kuriais atžvilgiais jo kriterijai nepagrįstai sudėtingi arba ne visiškai aiškūs. Kai kuriais atvejais tai nuvylė tiek Komisiją, tiek nelaimės paveiktas šalis.

Reformuoto ESSF valdymo taisyklės įsigalios jas publikavus oficialiame Europos Sąjungos leidinyje (kaip tikimasi, 2014 m. birželį).

# ▶ ES SOLIDARUMO FONDO DARBAS

ESSF buvo įkurtas 2002 m. vasarą, centrinę Europą ištikus smarkiems potvyniams. Iš principo fondo pagalba apsiriboja viešųjų valdžios institucijų po stichinių nelaimių vykdomų pagalbos veiksmy finansavimu. Fondas negali padengti privatiems asmenims padarytos žalos ar pelno praradimo.

Kad fondas būtų aktyvintas, valstybė narė ar narystės siekianti šalis paraišką turi pateikti per 12 savaičių nuo stichinės nelaimės. Įvertinta tiesioginė žala turi viršyti 3 mlrd. eurų (2011 m. kainomis) arba daugiau kaip 0,6% bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP).

## ▶ POTVYNIAI KROATIJOJE IR SERBIJOJE

Dėl pastarojo meto potvynių Balkanuose Kroatija ir Serbija atitinka kriterijus Solidarumo fondo paramai gauti. Šiuo metu jos ruošia savo paraiškas.

Serbija šiuo metu dalyvauja derybose dėl ES narystės ir turi teisę į vienodo lygio ES paramą, kokia ji būtų suteikiama pilnateisei Sąjungos valstybei narei. Bosnija ir Hercegovina, kuri šiuo metu kelyje ES narystės link nėra tiek pažengusi, kiek Serbija, bus įtraukta taikant platesnę ES pagalbos programą. Serbija taip pat gali atitikti reikalavimus, keliamus siekiant gauti pinigų iš kitų šaltinių, įskaitant Pasiengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP), prie ES prisijungti besiruošiančioms valstybėms skirtą fondą.

Solidarumo fondas neįtrauktas į įprastą ES biudžetą. Prieš išmokant Komisijos siūlomą paramą, ją turi patvirtinti Europos Parlamentas ir Taryba. Išmokos numatytos rudenį. PNPP fondo pinigai atkeliaus daug greičiau.



▶ Savos upės lygis sukėlė didžiausią užfiksuotą potvynį Balkanuose – Sremska Mitrovica, Serbija, 2014 m. gegužė.



▶ 2012 m. žemės drebėjimonuniokotas Emilijos-Romanijos regionas.

## ▶ ŽEMĖS DREBĖJIMAS ITALIJOJE

Rekordinę 670 mln. sumą iš ESSF biudžeto Komisija skyrė Italijos atsigavimo veiksams po 2012 m. Emilijos-Romanijos regioną nusiaubusių žemės drebėjimų. Stiprūs žemės drebėjimai regione 2012 m. gegužės 20 d. siekė 5,9 balų stiprumą pagal Richterio skalę, o šimtai mažesnių žemės drebėjimų išplito į kaimyninius Lombardijos ir Veneto regionus.

Per žemės drebėjimus žuvo 27 žmonės, maždaug 350 buvo sužeista, o 45 000 žmonių buvo evakuoti. Pastatams, infrastruktūrai, verslui, pramonės įmonėms, žemės ūkiui ir svarbiam kultūros paveldo sektoriui buvo padaryta rimta ir didelė žala, siekusi daugiau kaip 13 mlrd. eurų.

Tai didžiausia paramos suma, kurią fondas yra skyręs nuo įkūrimo 2002 m. Ji atspindi tūkstančiams šeimų, jų namų, pragyvenimo šaltiniams ir bendrai regiono ekonomikai žemės drebėjimų padarytos žalos mastą.

## ES SOLIDARUMO FONDO INTERVENCIJOS NUO 2002 M.

**BENDRA SUTEIKTOS PAGALBOS SUMA: 3,6 MLRD. €**

		ŽALA (mln. €)	PAGALBA (mln. €)
<b>AIRIJA</b>		▶ Iš viso: 13 mln. eurų	
11/2009	Potvyniai	521	13
<b>AUSTRIJA</b>		▶ Iš viso: 170,74 mln. eurų	
08/2002	Potvyniai	2900	134
08/2005	Potvyniai	592	14,8
11/2012	Potvyniai	10	0,240
05/2013	Potvyniai	866	21,7
<b>BULGARIJA</b>		▶ Iš viso: 20,3 mln. eurų	
05/2005	Potvyniai	222	9,7
08/2005	Potvyniai	237	10,6
<b>ČEKIJOS RESPUBLIKA</b>		▶ Iš viso: 160,9 mln. eurų	
08/2002	Potvyniai	2300	129
05/2010	Potvyniai	205	5,1
08/2010	Potvyniai	437	10,9
06/2013	Potvyniai	637	15,9
<b>ESTIJA</b>		▶ Iš viso: 1,3 mln. eurų	
01/2005	Audra	48	1,3
<b>GRAIKIJA</b>		▶ Iš viso: 991 mln. eurų	
03/2006	Potvyniai	372	9,3
08/2007	Miškų gaisrai	2118	89,8
<b>ITALIJA</b>		▶ Iš viso: 1 246,6 mln. eurų	
10/2002	Žemės drebėjimai	1558	30,8
10/2002	Ugnikalnis	894	16,8
04/2009	Žemės drebėjimai	10212	493,8
10/2010	Potvynis	676	16,9
10/2011	Potvynis	723	18,1
05/2012	Žemės drebėjimai	13274	670,2
<b>ISPANIJA</b>		▶ Iš viso: 31 mln. eurų	
08/2003	Miškų gaisrai	53	1,3
11/2003	Naftos išsiliejimas	436	8,6
05/2011	Žemės drebėjimai	843	21,1
<b>JUNGTINĖ KARALYSTĖ</b>		▶ Iš viso: 162,3 mln. eurų	
06/2007	Potvyniai	4612	162,3
<b>KIPRAS</b>		▶ Iš viso: 7,6 mln. eurų	
04/2008	Sausra	165	7,6
<b>KROATIJA</b>		▶ Iš viso: 5,29 mln. eurų	
05/2010	Potvyniai	153	3,8
09/2010	Potvyniai	47	1,2
10/2012	Potvyniai	12	0,287
<b>LATVIJA</b>		▶ Iš viso: 9,5 mln. eurų	
01/2005	Audra	193	9,5
<b>LENKIJA</b>		▶ Iš viso: 105,6 mln. eurų	
05/2010	Potvyniai	2994	105,6
<b>LIETUVA</b>		▶ Iš viso: 0,4 mln. eurų	
01/2005	Audra	15	0,4



„Žinoma, ES solidarumo fondo skirtų lėšų dydis buvo labai svarbus ir labai džiuginantis“, sakė **Luigi d'Angelo** iš **Italijos civilinės saugos departamento**. „Tačiau dar svarbiau, kad ji turėjo žymią pridėtinę vertę – išplėtė vietos žmonių žinias ir informuotumą apie ES. ES solidarumo fondo įsitraukimo poveikis buvo juntamas dar ilgai po to, kai kritinė padėtis jau buvo pasibaigusi.“

„Solidarumo fondo reformos žymiai prisideda šalinant praeityje patirtus fondo administravimo sunkumus. Skaidresni parametrai ir tinkamumo kriterijai yra svarbūs, nes padeda išvengti brangaus laiko švaistymo rengiant dosjė, kurie galų gale nebus priimti. Nustatyti fondo aktyvinimo slenksčių – 1,5% regioninio BVP – yra teigiamas žingsnis į tai, kad būtų priimama daugiau dosjė.“

### ▶ PER POTVYNIUS AUSTRIJAI SKIRIAMA IŠSKIRTINĖ PARAMA

2005 m. rugpjūtį smarkūs potvyniai ištiko dviejų Austrijos žemių, Vorarlbergo ir Tirolio, dalis. Potvyniai padarė didelės žalos žemės ūkio sektoriui, turizmui, gyvenamiesiems pastatams ir verslui, transporto tinklui ir kitom infrastruktūroms.

Bendra tiesioginė žala įvertinta 591,94 mln. eurų. Kadangi ši suma neperžengė didžiosioms nelaimėms skirto Solidarumo fondo mobilizavimo slenksčio (0,6% Austrijos BNP, t. y. 1,3363 mlr. eurų), paraiška buvo priimta remiantis išskirtiniais kriterijais, taikomais vadinamosioms neeilinėms regioninėms nelaimėms. Buvo skirta 14,79 mln. eurų parama.

Parama buvo panaudota:

- ▶ skubiam infrastruktūros tvarkos atkūrimui, ypač valstybinių kelių taisymui. Bendras ESSF indėlis: 9,86 mln. eurų;
- ▶ skubiam prevencinių infrastruktūrų užtikrinimui, ypač pažeisto vandentiekio atkūrimui, įskaitant medžių ir nuolaužų pašalinimą, užtventkų vietų sutvarkymą, upės vagų stabilizavimą ir atkūrimą. Bendras ESSF indėlis: 4,93 mln. eurų.



„Solidarumo fondo parama žymiai prisidėjo prie viešųjų išlaidų, skirtų viešųjų infrastruktūrų atkūrimui, ypač intervencijomis po regioninių nelaimių, kurios smarkiai paveikė vietos ir regionines administracijas“, – sakė **Mag. Siegfried Jachs** **Vidaus reikalų, civilinės saugos ir krizių valdymo ministerijos** Vienoje atstovas.

„Išankstinės išmokos padės pagreitinti procedūras ir padidins fondo žinomumą. Tolesni reglamento pakeitimai padės fondo lėšas taikyti lanksčiau ir skaidriau.“



▶ Užlietas parkas ir istoriniai pastatai Besigheime, Vokietijoje, 2013 m. birželis. Dėl smarkių liūčių vanduo pakilo daugiau nei 5 metrus virš įprasto upių lygio.



▶ 2005 m. potvynio padaryta didelė žala Austrijoje.

## ▶ POTVYNIAI IR AUDROS VOKIETIJOJE

2002 m. Vokietija patyrė potvynių padarytą 9 mlrd. eurų žalą ir gavo 444 mln. eurų paramą iš Solidarumo fondo. 2007 m. Vokietija patyrė audros „Kirilas“ padarytą 4,8 mlrd. eurų žalą ir gavo dar 167 mln. eurų paramą iš Solidarumo fondo.

2013 m. nuo gegužės vidurio iki birželio pabaigos didžiulės Vokietijos teritorijos dar kartą patyrė ypač smarkias liūtis, dėl kurių kilę potvyniai sukėlė daug žalos. Iš potvynių paveiktų Vokietijos teritorijų buvo evakuota daugiau kaip 100 000 žmonių. Iš viso nelaimė paveikė beveik 600 000 žmonių. Įvertinta tiesioginė žala – apie 8,1 mlrd. eurų – gerokai viršijo slenkstį gauti Solidarumo fondo paramą. Komisija Vokietijai skyrė 360 mln. eurų. Bendra galimų veikslių suma siekė 3,2 mlrd. eurų.

„Žinodami, kad ES padės padengti gelbėjimo operacijų išlaidas, įvykus nelaimėi iškart galėjome susitelkti ties skubia pagalba piliečiams“, – sakė **Dr. Nadine Kalwey**, Federalinės finansų ministerijos pirmininkė.

„Naujoji reforma supaprastina visą procesą – nuo prašymo pateikimo iki finansinės pagalbos išmokų. Tai smarkiai sumažins administracinę naštą. Reforma taip pat aiškiai apibrėžia, kokiomis sąlygomis valstybė narė turi teisę gauti finansinę ES pagalbą, todėl tampa lengviau nuspėti, ar šalis gali tikėtis finansinės pagalbos. Tai palengvina mūsų biudžeto planavimą.“

„Solidarumo fondas yra svarbus įrankis Europos Sąjungai paremti valstybes nares, nukentėjusias nuo stichinių nelaimių. Galimybė parodyti solidarumą piliečiams, nukentėjusiems nuo tokių nelaimių, svarbi ne tik finansiškai – ji byloja apie pridėtinę vertę, gaunamą būnant Europos Sąjungos nare.“

		ŽALA (mln. €)	PAGALBA (mln. €)
<b>MALTA</b> ▶ Iš viso: 0,96 mln. eurų			
09/2003	Potvyniai	30	0,96
<b>PORTUGALIJA</b> ▶ Iš viso: 79,8 mln. eurų			
07/2003	Miškų gaisrai	1 228	48,5
02/2010	Potvyniai	1 080	31,3
<b>PRANCŪZIJA</b> ▶ Iš viso: 203,7 mln. eurų			
09/2002	Potvyniai	835	21
12/2003	Potvyniai	785	19,6
02/2007	Ciklonas	211	5,3
08/2007	Uraganas	509	12,8
01/2009	Audra	3 806	109,4
02/2010	Audra	1 425	35,6
<b>RUMUNIJA</b> ▶ Iš viso: 110,5 mln. eurų			
04/2005	Potvyniai	489	18,8
07/2005	Potvyniai	1 050	52,4
07/2008	Potvyniai	471	11,8
06/2010	Potvyniai	876	25,0
08/2012	Sausra	807	2,5
<b>SLOVAKIJA</b> ▶ Iš viso: 26,1 mln. eurų			
11/2004	Audra	203	5,7
05/2010	Potvyniai	561	20,4
<b>SLOVĖNIJA</b> ▶ Iš viso: 29,9 mln. eurų			
09/2007	Potvyniai	233	8,3
09/2010	Potvyniai	251	7,5
10/2012	Potvyniai	360	14,1
<b>ŠVEDIJA</b> ▶ Iš viso: 81,7 mln. eurų			
01/2005	Audra	2 297	81,7
<b>VENGIJA</b> ▶ Iš viso: 37,6 mln. eurų			
04/2006	Potvyniai	519	15,1
05/2010	Potvyniai	719	22,5
<b>VOKIETIJA</b> ▶ Iš viso: 971,4 mln. eurų			
08/2002	Potvyniai	9 100	444
01/2007	Audra	4 750	166,9
05/2013	Potvyniai	8 154	360,5

### ▶ DAUGIAU INFORMACIJOS

[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/thefunds/solidarity/index\\_lt.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/solidarity/index_lt.cfm)

**DARBOTVARKĖ****2014 M. RUGSĖJO 8-9 D.**

\_Briuselis (BE)

6-asis sanglaudos forumas

**2014 M. RUGSĖJO 30 D.  
IR SPALIO 1 D.**

\_Briuselis (BE)

Atokiausių regionų forumas  
(RUP forumas)**2014 M. SPALIO 6-9 D.**

\_Briuselis (BE)

„Open Days“

Daugiau informacijos apie šiuos renginius galite rasti „Inforegio“ svetainės darbotvarkės skyriuje:

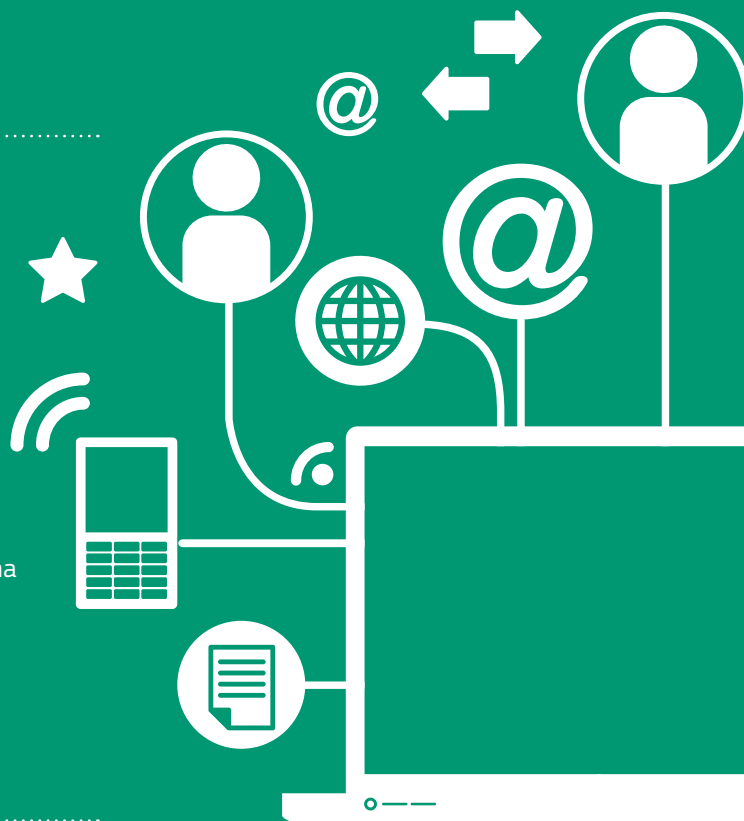
[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/conferences/agenda/index\\_lt.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_lt.cfm)

**LIKITE  
PRISIJUNGE**[www.ec.europa.eu/inforegio](http://www.ec.europa.eu/inforegio)[www.twitter.com/@EU\\_Regional](http://www.twitter.com/@EU_Regional)[www.yammer.com/regionetwork](http://www.yammer.com/regionetwork)

Regioninės ir miestų politikos GD bendradarbiavimo platforma

[www.flickr.com/euregional](http://www.flickr.com/euregional)

Registruokitės ir gaukite REGIOFLASH

[www.inforegiodoc.eu](http://www.inforegiodoc.eu)[www.twitter.com/@JHahnEU](http://www.twitter.com/@JHahnEU)

Leidinių biuras

Europos Komisija, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas Ryšių – Ana-Paula Laissy  
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Briuselis  
E. paštas: [regio-panorama@ec.europa.eu](mailto:regio-panorama@ec.europa.eu)  
Tinklavietė: [http://ec.europa.eu/regional\\_policy/index\\_lt.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/index_lt.cfm)

